

Uutta viiniä seurakuntiin
– Tutkielma Suomen New Wine -liikkeestä.

Tero Koskinen
Kirkkososiologian pro gradu -tutkielma
Toukokuu 2020

HELSINGIN YLIOPISTO – HELSINGFORS UNIVERSITET		
Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion Teologinen tdk	Laitos – Institution Käytännöllinen teologia	
Tekijä – Författare Tero Koskinen		
Työn nimi – Arbetets titel Uutta viiniä seurakuntiin – Tutkielma Suomen New Wine -liikkeestä.		
Oppiaine – Läroämne Kirkkososiologia		
Työn laji – Arbetets art Maisterintutkielma	Aika – Datum 11.5.2020	Sivumäärä – Sidoantal 47+1
Tiivistelmä – Referat <p>Helluntailais-karismaattinen liike on globaalisti kristinuskon kasvavin uoma. Suomessa se ei ole saavuttanut suurta enemmistöä taakseen eikä se aina nauti hyvästä maineesta kristillisten piirien sisä- tai ulkopuolella. Yksi liikehdinnän haara on anglikaanikirkosta lähtöisin oleva New Wine -liike. Se pyrkii helpottamaan karismaattisen uudistuksen soveltamista käytännön seurakuntaelämään.</p> <p>Suomen New Wine -liikettä ei ole aikaisemmin tutkittu. Siksi tämän tutkimuksen tehtävänä oli selvittää, millaiseksi Suomen New Wine -liike on muotoutunut sekä millaisia merkityksiä New Wine -liikkeellä on ollut mukana olleiden elämässä.</p> <p>Tutkimukseni oli laadullinen tutkimus ja sen metodina aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Aineisto muodostui teemahaastatteluista. Haastattelin kymmentä vähintään noin kymmenen vuotta New Wine -liikkeessä mukana ollutta henkilöä, jotka ovat olleet evankelis-luterilaisen kirkon tai Suomen Vapaakirkon seurakuntien työntekijöitä tai kristillisten järjestöjen vaikuttajia.</p> <p>Tutkimustulokset osoittivat, että Suomen New Wine -liike edustaa hengellisyyden ja karismaattisuuden osalta maltillista linjaa, vaikka armolahjoilla ja Pyhän Hengen kokemisella on suuri painoarvo. Suomen New Wine korostaa kristittyjen yhteenkuuluvaisuuden merkitystä sekä arkista ja elävää kristillisyyttä. Liikkeessä mukana olleet antoivat tutkimustulosten mukaan erityistä arvoa oman uskonelämänsä vahvistumiselle, samoin kuin liikkeen vaikutuksesta omassa työssään tapahtuneelle muutokselle. Tarkastelin tutkimuksessa lisäksi New Wine -liikkeen rutinoitumista.</p> <p>Tutkimukseni voi auttaa ymmärtämään maltillisen karismaattisen kristillisyyden soveltamista suomalaiseseen kristilliseen kenttään ja tavalliseen seurakuntaelämään, jotka eivät välttämättä ole kovin vastaanottavia karismaattisuuden ääri-ilmiöille.</p>		
Avainsanat – Nyckelord Helluntailiike, karismaattiset liikkeet, karismaattisuus, New Wine		
Säilytyspaikka – Förvaringställe Helsingin yliopiston digitaalinen arkisto Helda, Teologinen tiedekunta		

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
2. Teoreettiset näkökulmat ja tutkimuksen tausta	4
2.1 Karisma uskontososiologiassa	4
2.2 Karismaattisuus	7
2.2.1 Karismaattisuus ilmiönä	7
2.2.2 Helluntailaisuuden kolme aaltoa	11
2.2.3 New Wine	14
2.3 Aiempi tutkimus	15
3. Tutkimustehtävä ja tutkimuksen toteuttaminen	19
3.1 Tutkimustehtävä	19
3.2 Tutkimusmenetelmä ja -aineisto	19
3.3 Analyysimenetelmä	21
3.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	23
4. Suomen New Wine -liikkeen muotoutuminen	25
4.1 Millaiseksi Suomen New Wine -liike on muotoutunut?	25
4.2 Maltillinen hengellisyys	26
4.3 Kristittyjen yhteenkuuluvaisuus	27
4.4 Arkinen ja elävä kristillisyyt	29
4.5 Rutinoituminen liikkeenä	30
5. New Wine -liikkeessä mukana olleiden antamat merkitykset	31
5.1 Millaisia merkityksiä New Wine -liikkeellä on ollut aktiivisesti mukana olleiden elämässä?	31
5.2 Uskonelämän vahvistuminen	32
5.3 Vaikutus työhön	33
5.4 Oma rutinoituminen	35
6. Johtopäätökset ja pohdinta	36
6.1 Johtopäätökset	36
6.2 Pohdinta	37
Lähde- ja kirjallisuusluettelo	44
Lähteet ja apuneuvot	44
Kirjallisuus	44
Liite 1. Temahaastattelurunko	48

1. Johdanto

Suuri telta on täynnä ihmisiä Himoksen biletsalueella. Värivalot hehkuvat katossa. Bändi soittaa rauhallista musiikkia. Permannolla useimmat ihmiset seisovat, monilla on silmät kiinni, kädet kohotettuna. Solisti lausuu mikrofoniiin tutut sanat: ”Tule, Pyhä Henki!” Paikalle on tullut ”janoisia” kristittyjä ympäri Suomen eri seurakunnista ja kristillisistä järjestöistä. Se, mitä tapahtumassa janotaan, ei ole sitä, mitä Himoksella yleensä on totuttu festariyleisölle juottamaan. Täällä janotaan Jumalan läsnäoloa ja Pyhän Hengen kosketusta. New Wine kesätapahtuma on jälleen alkanut.

Tutkimukseni aiheena on Suomen New Wine -liike, jonka voidaan katsoa kuuluvan karismaattisen kristillisyyden piiriin. Liikkeen alku sijoittuu vuoden 1989 Englantiin, jolloin siellä ensimmäisen kerran järjestettiin muutaman seurakunnan yhteinen New Wine -kesätapahtuma. Se oli seurausta voimakkaasta karismaattisesta uudistuksesta, joka oli koettu pienessä Lontoon pohjoispuolella sijaitsevassa Chorleywoodin kylässä St. Andrew’s:n anglikaanikirkossa. Seurakunta oli kokenut karismaattisen uudistuksen jo aikaisemmin 1960-luvulla yhtenä ensimmäisistä Englannissa. 1980-luvulla koettu uudistus antoi seurakunnalle ymmärrystä siitä, että jokainen kristitty voi olla Jumalan käytössä ja saada Pyhän Hengen lahjoja.¹

Suomeen New Wine -liike rantautui 1990-luvulla. Sen vaikutuspiiriin tuli etupäässä joitakin luterilaisia pappeja ja Suomen Vapaakirkon pastoreita. Monet alkuaikojen luterilaiset olivat mukana Kansan Raamattuseuran työssä. Muutamia edellä mainituista osallistui niin sanottuihin *Hensol*²-retriitteihin Lontoossa, joita New Wine järjesti seurakuntien johtajille. Suomalaisten tutustuminen toisiinsa ja verkostoituminen tapahtuivat osittain näissä retriiteissä. New Wineen kuuluvia anglikaanikirkon pappeja kutsuttiin Suomeen puhujiksi vuonna 1996 Santalan juhannukseen Hankoniemelle, mikä oli Himoksen kesätapahtuman edeltäjä. Samoihin aikoihin johtajaretriittejä alettiin järjestää Suomessa. Nykyisin johtajaretriittejä kutsutaan vastuunkantajaretriiteiksi ja ne ovat osa luterilaisen kirkon henkilöstökoulutusta.³ Himokselle kesätapahtuma siirtyi vuonna 2003 ja se keräsi silloin noin 700 osallistujaa.⁴

---

¹ St Andrew’s Chorleywood 2016, 5.

² Hensol on erään lontoolaisen kirkkoherran talon nimi, jossa retriittejä aluksi järjestettiin.

³ Kirkon koulutuskeskus 2020.

⁴ Kankkunen 2018.

Vuosittainen kesätapahtuma on kasvanut 2 500 osallistujan koko perheen tapahtumaksi, jolla halutaan levittää karismaattista uudistusta eri seurakuntiin. Sen virallisena järjestäjätahona toimi alun perin Suomen Vapaakirkon teologinen opisto,⁵ kunnes vuonna 2018 perustettu yhdistys New Wine Finland ry otti vastuun verkoston järjestämistä tapahtumista seuraavasta vuodesta alkaen.⁶ New Winen “perheeseen” kuuluu etupäässä vapaaseurakuntia, luterilaisia seurakuntia tai niiden sisällä toimivia yhteisöjä sekä kaksi Vineyard -seurakuntaa.⁷ Liike ei ole rekisteröitynyt omaksi uskonnolliseksi yhdyskunnakseen, vaan se on yhä jäänyt löyhäksi ihmissuhteisiin perustuvaksi verkostoksi. Sen toiminta on muodostunut seurakuntien vastuunkantajien tukemisen ja kesätapahtumien järjestämisen ympärille.

Tarkastelen tämän tutkimuksen alussa karismaa uskontososiologisena käsitteenä sekä helluntailais-karismaattisen liikehdinnän kehitysvaiheita 1900-luvun alusta näihin päiviin. Edellisen tarkoitus on selventää karisman käsitettä osana karismaattisuuden tutkimusta ja karisman luonnetta vallitsevan olotilan haastajana. Jälkimmäisen kohdalla pyrin osoittamaan New Winen paikan osana helluntailais-karismaattista liikehdintää. Nämä muodostavat taustan tälle tutkimukselle, jossa tarkastelen Suomen New Wine -liikettä.

---

⁵ Sittemmin nimi muuttui muotoon Suomen teologinen opisto.

⁶ Tiedote 11.6.2018.

⁷ New Wine Finland 2020b.

2. Teoreettiset näkökulmat ja tutkimuksen tausta

2.1 Karisma uskontososiologiassa

Euroopassa 1800- ja 1900-lukujen vallitseva yhteiskunnan ja uskonnon selitysmalli oli sekularisaatioteoria.⁸ Teorian klassikot olivat vahvasti sitä mieltä, että yhteiskunnan nykyaikaistuminen eli modernisaatio johtaisi vääjäämättä maallistumiseen eli sekularisaatioon. Tieteellinen ajattelu valistuksen hengessä syrjäyttäisi uskonnon ja lopulta johtaisi sen kuolemaan. Näin ei näytä tapahtuvan. Vaikka sekularisaatio on tuonut suuria muutoksia länsimaalaisiin yhteiskuntiin, on uskonnollisuus edelleen vahvaa eri muodoissaan.⁹

Sosiologian klassikkoteoreetikot Max Weber ja Émile Durkheim olivat hyvin kiinnostuneita uskonnosta sosiologisena ilmiönä. Toisen maailmansodan jälkeen uskontososiologia ja sosiologia yleensä alkoivat erottautua toisistaan.¹⁰ Monet tutkijat pitävät klassikoihin viittaamista pinnallisena tai heidän työnsä vääristämisenä. Toisten mielestä klassikot voivat silti antaa inspiraatiota yhä tänäänkin ja voivat osaltaan uuden tutkimustiedon valossa tuoda lisää ymmärrystä jatkuvasti muuttuviin yhteiskuntiin ja monimutkaisiin uskonnollisiin ilmiöihin.¹¹

Weber käytti termiä karisma puhuessaan auktoriteetista, laista ja uskonnosta sosiologisina ilmiöinä. Uskontososiologiassa karisma oli yksi Weberin keskeisistä termeistä. Kristillisessä perinteessä karismalla on tarkoitettu armon lahjaa, mutta Weber sekularisoi termin. Hän antoi sille merkityksen, jolla hän kuvasi erityisen poikkeuksellista henkilöä. Tällaisen henkilön karisma saattoi liittyä joko hänen tehtäväänsä tai olla laadultaan periytyvää. Tyypillisesti karismaattisia henkilöitä Weberin mukaan olivat profeetat, sankarit ja pelastajat, kuten Jeesus Kristus tai Napoléon Bonaparte. Joidenkin Weberiä tutkineiden mielestä karisman käsite kehittyi Weberin tutkimustyön edetessä siten, että hänen varhaisimmissa teoksissaan käsite on vielä alkuasteella ja sai varsinaisen merkityksensä vasta myöhemmin. Weberin mukaan karisma asettuu olemassa olevaa lakia ja järjestystä vastaan horjuttaen niiden aikaansaamaa tilaa.¹² Karismalle on tyypillistä ajan myötä tapahtuva mukautuminen todellisuuteen eli rutinoituminen osaksi jotakin perinteistä tai vakiintunutta organisaatiota.¹³

---

⁸ Ziebert & Riegel 2010, 295.

⁹ Inglehart 2018, 60-61.

¹⁰ Furseth & Repstad 2006, 5, 6.

¹¹ Furseth & Repstad 2006, 13.

¹² Swedberg & Agevall 2005, 31—33.

¹³ McGuire 2002, 177.

Kristinuskon varhaisissa vaiheissa pidettiin Weberin mukaan hyvin tärkeänä sitä, että esimerkilliset kristityt olivat saaneet osallisuuden hengestä (*pneuma*).¹⁴ Tosin Rooman seurakunnan kehityksessä hän näki selvän eron itäisemmän kirkon kehitykseen varsinkin verrattuna Korintiin ja muihin hellenistisen kulttuuriin alueisiin. Roomalaiset aateliset eivät pitäneet ekstaasia järkevänä eivätkä arvolleen sopivana. Ajattelutapa siirtyi Rooman seurakuntaan, eikä siellä arvostettu karismaattista profetointia tai muita hengen ilmenemismuotoja.¹⁵ Weber näki karisman vaikuttaneen Jeesuksen ja hänen ensimmäisten seuraajiensa lisäksi varhaisimmassa kirkossa, jossa ilmenivät kaikenlaiset irrationaaliset karismaattiset lahjat. Niiden aito jumalallinen lähde pystyttiin varmistamaan henkilöiden pyhityksen tai korkean moraalin kautta. Weberin mukaan vastaavaa ei olisi voinut odottaa esimerkiksi joltakulta hindulaiselta.¹⁶ Monissa uskonnoissa tai magiikassa karisma kuuluu pysyvämmiin erityisasiantuntijoille kuten noidille. Sen sijaan maallikot voivat saavuttaa karisman psykologisen ekstaasin hetkellisesti esimerkiksi askeesin tai orgian kautta.¹⁷ Karismaattiset profetat olivat Weberille niitä erityisasiantuntijoita, jotka olivat avainhenkilöitä uusien uskonnollisten ideoiden levittäjinä. Näiden ideoiden merkitys on suuri erityisesti epävakaina aikoina.¹⁸

Jeesuksen erityislaatuinen karisma näkyi Weberin mukaan hänen kyvyssään saarnata huimasti paremmin kuin sen ajan uskonnolliset oppineet. Toinen yhtä tärkeä osa Jeesuksen karismaa oli kyky hallita pahoja henkiä. Hänen maaginen kykynsä tehdä ihmeitä ei toiminut silloin, kun ihmiset hänen ympärillään eivät uskoneet häneen. Sen vuoksi hän teki ihmeitä enimmäkseen köyhien ja sorrettujen sekä uskonnollisen eliitin ulkopuolelle suljettujen parissa, jotka osoittivat uskoaan häntä kohtaan. Jeesuksen karismaattiset voimat olivat oleellisen tärkeitä hänen omassa kokemuksessaan messiaanisuudesta.¹⁹

Weberin mukaan Jeesuksen julistama Jumalan valtakunta oli tulossa maailmaan pian. Ihmisten tulisi valmistautua siihen, vaikka ihmiskeinoin sen tulemisen jouduttaminen ei olisi mahdollista. Weberin näkemyksen mukaan visiot Jeesuksen ylösnousemuksesta saivat aikaan karisman hengellisten ilmiöiden valtavan kasvun. Maailma tulisi pysymään Herran paluuseen asti sellaisena kuin se oli, mutta kristityille tunnusomaisina piirteinä olisivat juuri Kristuksen

---

¹⁴ Weber 1965, 131.

¹⁵ Weber 1965, 180, 181.

¹⁶ Weber 1965, 178.

¹⁷ Weber 1965, 2, 3.

¹⁸ Furseth & Repstad 2006, 125.

¹⁹ Weber 1965, 271.

toisen tulemuksen odottaminen ja hengen karismaattisten lahjojen tärkeys.²⁰ Kristuksen pikaisen paluun odotus kuului vahvasti varhaiseen helluntailaiseen julistukseen.²¹

Max Weberin uskontososiologian klassikkoteos ilmestyi alun perin saksankielisenä vuonna 1920, jolloin klassinen helluntailaisuus oli vasta nuori. Tästä liikehdinnästä ei ole teoksessa vielä havaintoja. Weber on laajasti perehtynyt kristinuskon alkuaikojen karismaattisuuden ilmenemismuotoihin. Myöhemmät uskontososiologit ja uskonnollisuuden tutkijat ovat ottaneet kantaa helluntailais-karismaattisen liikehdinnän eri muotoihin.

Sosiologisissa tutkimuksissa vielä 1960-luvulla helluntailais-karismaattisen liikkeen edustajia pidettiin uskonnollisina fanaatikkoina, jotka olivat neuroottisia ja psykologisesti epävakaita. Valtakirkot pitivät helluntailaisia harhaoppisina, lahkolaisina ja skismaattisina. Liikkeen ajateltiin olevan pakotie niille, jotka olivat jääneet yhteiskunnan marginaaleihin esimerkiksi köyhyyden vuoksi. Uskonnollinen ekstaasi nähtiin korvikkeena sosiaaliselle menestykselle. Alan kirjallisuudessa liikehdintää ei aina määritellä, tai kun määritellään, tapahtuu se yhden ja saman helluntailaisuuden yläkäsitteen kautta.²² Ilmiötä saatetaan toisaalta kuvailla yleispätevästi evankelikaalisena herätyksenä.²³

Helluntailaisuuden menestys muualla kuin Euroopassa on suuri pohdinnan aihe joidenkin sosiologien tutkimuksissa. Euroopassa se on menestynyt poikkeuksellisen hyvin vain tietyillä alueilla ja ympäri maanosaa levittäytyneen romanikansan parissa. Vanhojen valtakirkkojen aseman heikentyminen saattaa mahdollistaa niiden sisällä entistä paremmin uusia uskonnollisuuden muotoja.²⁴ Katoliseen kirkkoon verrattuna protestanttisilla kirkoilla on suurempi kyky joustaa ja sallia uusien itsenäisten kirkkojen synty omilla vaikutusalueillaan.²⁵ Globaalisti tarkasteltuna helluntailais-karismaattisen liikkeen joustokyky erilaisissa kulttuurisissa ympäristöissä on yksi selittävä tekijä liikkeen menestykselle. Liikkeessä käytetään ennakkoluulottomasti uutta tekniikkaa sanoman levittämiseksi ja pyritään laajaan yhteistyöhön erilaisten verkostojen kautta.²⁶ Liikkeen vahvuutena pidetään sen keskittymistä Jumalan kohtaamisen kokemuksellisuuteen äyllisen ja kuivan uskonnollisuuden sijasta. Sen sanoma leviää musiikin, henkilökohtaisten todistusten ja

---

²⁰ Weber 1965, 274.

²¹ Anderson 2013, 146.

²² Anderson 2010, 16, 38.

²³ Inglehart 2018, 60.

²⁴ Davie 2002, 82.

²⁵ Davie 2002, 67.

²⁶ Meyer 2010, 119–120.

tarinoiden kautta.²⁷ Karismaattiset yhteisöt painottavat länsimaissa samoin kuin muuallakin uskonnollisen kokemuksen merkitystä.²⁸

Weberin ajattelussa karisma on pääosin poikkeuksellisten erityisyksilöiden hallussa oleva kyky. Helluntailais-karismaattisessa liikkeessä karisma eli Pyhän Hengen kokeminen ja lahjat ovat kaikkien ulottuvilla yhteiskunnan eri kerroksissa.²⁹ Tosin joissakin tapauksissa tietyillä johtohenkilöillä uskotaan olevan erityisempää karismaa kuin muilla. Tällöin johtajan karisma on riippuvainen seuraajien halusta toteuttaa johtajan tahtoa.³⁰ Nähdäkseni Weberillä uskonnon ja magian välinen raja ei ole selvä. Hän liittää karisman ja magian toisiinsa, mistä varmaankin helluntailais-karismaattiset piirit ovat eri mieltä hänen kanssaan. Weberin ajattelu tosin saattaa tuoda valoa siihen, miksi karismaattisia ilmiöitä on haluttu torjua monissa protestanttisissa piireissä. Askeettinen protestantismi nimittäin pyrkii karttamaan magiaa ja tuhoamaan sen.³¹ Mikäli magia nähdään osana karismaattisuutta, ei sinänsä ole ihme, jos jotkut kristityt suhtautuvat siihen varauksellisesti. Jos taas karisman lähde on Pyhän Hengen vaikutus, on sen hyväksyminen todennäköisempää.

Karismaattisuudesta puhuttaessa käytetään usein termiä uudistus, jolla viitataan kristillisyyden elinvoimaisuuden kasvuun.³² Weberin näkemys siitä, että karisma asettuu olemassa olevaa tilaa vastaan, sopii karismaattisen liikkeen tutkimukseen. Karismaattisuus haastaa olemassa olevan vakiintuneen kirkon tilan ja pyrkii muuttamaan sitä. Samoin tutkimukseen sopii rutinoitumisen tarkastelu, sillä karismaattisilla uudistusliikkeillä on taipumus ajan myötä rutinoitua esimerkiksi hiipumalla osaksi olemassa olevaa kirkkoa.

2.2 Karismaattisuus

2.2.1 Karismaattisuus ilmiönä

Kristinuskko on tällä hetkellä suurin maailmanuskonnoista, ja siihen kuuluu arviolta 2,2 miljardia ihmistä.³³ Kristinuskon kaikkein nopeimmin kasvavaa suuntausta kutsutaan helluntailais-karismaattiseksi liikkeeksi. Vaikka liikettä ei missään nimessä voida pitää yhtenäisenä, on sillä laajuutensa vuoksi paljon vaikutusvaltaa ympäri maailmaa. Helluntailais-karismaattisia kristittyjä arvioidaan olevan yli neljäsosa maailman kaikista kristityistä. Luku

---

²⁷ McGrath 2015, 213.

²⁸ Furseth & Repstad 2006, 27.

²⁹ Robbins 2010, 162.

³⁰ McGuire 2002, 252.

³¹ Swedberg & Agevall 2005, 153.

³² Anderson 2010, 3.

³³ Pew Research Center 2016.

tosin sisältää sellaisia kristittyjä, jotka eivät kuulu helluntailais-karismaattisiin kirkkoihin, vaan vanhoihin kristillisiin kirkkoihin kuten katolisiin ja ortodoksisiin tai protestanttisiin kuten anglikaanisiin tai luterilaisiin kirkkoihin. Oma lukunsa ovat kaikkien perinteisten tunnustuskuntien ulkopuolelle sijoittuvat seurakunnat, jotka mielletään osaksi helluntailais-karismaattista liikehdintää.³⁴

On arvioitu, että helluntailais-karismaattinen liikehdintä on ehtinyt vaikuttaa jo koko kristinuskoon.³⁵ Yhden vuosisadan aikana liikkeestä on tullut yksi kristinuskon pääuomista, joka vaikuttaa erityisesti globaalissa etelässä.³⁶ Samalla, kun vanhat uskonnolliset instituutiot länsimaissa kärsivät sekularismista, lähettävät etelän elinvoimaiset karismaattiset kirkot evankelistojaan lähetystyöhön pohjoiseen. 1900-luvun alussa jopa 2/3 maailman kristityistä asui Euroopassa. Vuonna 2050 on arvioitu luvun olevan jo alle 20 prosenttia. Tyypillinen nykyajan kristitty ei ole valkoihoinen ja keskiluokkainen länsimaalainen, vaan brasilialaisessa favelassa tai nigerialaisessa kylässä asuva nainen.³⁷

Karismaattinen ja hengellinen uudistuminen vaikuttavat toki läntisissä kirkoissa, joskin enemmän Yhdysvalloissa kuin sekulaarissa Euroopassa.³⁸ Globaalisti sekularisaatio näyttää etenevän erityisesti jälkiteollisissa yhteiskunnissa, joissa kirkossakäyntiaktiivisuus on laskenut voimakkaasti ja joissa papisto on menettänyt moraaliasioihin liittyvän auktoriteettinsa. Se koskee toki Yhdysvaltoja, joka yleisesti ottaen muodostaa poikkeuksen tästä säännöstä.³⁹ Sekularisaatio heikentää uskonnollisten instituutioiden auktoriteettia ja vapauttaa tilaa laajemmalle henkisyydelle ja uudentilaiselle uskonnolliselle liikehdinnälle.⁴⁰ Maallistuneissa ja moniarvoisissa yhteiskunnissa ihmisten identiteetti kootaan yhä useammin omien valintojen kautta.⁴¹

Uskonto ei ole katoamassa maailmasta, vaan vahvistumassa. Ilmiö selittynee osittain sillä, että sekularisoituneissa yhteiskunnissa syntyvyys on paljon alhaisempaa kuin niissä maissa, joissa uskonnollisuus on vahvempaa. Yhtenä perusteena tälle pidetään sitä, että sekularisoituneissa yhteiskunnissa naisilla on paljon enemmän vaihtoehtoja valittavana kuin vain kodista huolehtiminen ja lasten kasvattaminen. Uskonnot vahvistuvat tällä hetkellä

---

³⁴ Anderson 2004, 1.

³⁵ Anderson 2013, 61.

³⁶ Anderson 2010, 1.

³⁷ Jenkins 2011, 17–18.

³⁸ Ziebert & Riegel 2010, 296.

³⁹ Inglehart 2018, 67.

⁴⁰ Inglehart 2018, 75.

⁴¹ McGuire 2002, 57.

voimakkaimmin Afrikassa, Latinalaisessa Amerikassa ja muslimienemmistöisissä maissa sekä useimmissa entisissä kommunistimaissa.⁴² Suurimmassa osassa maailmaa ei näytä olevan mitään vaikeuksia olla yhtä aikaa moderni ja uskonnollinen.⁴³ On jopa väitetty, että ellei Eurooppaa olisi, voisi koko sekularisaatioteorian todeta olevan virheellinen.⁴⁴

Tässä yhteydessä voitaisiin puhua helluntailais-karismaattisen liikkeen kyvystä osallistua yhteiskunnan profaanien alueiden ongelmien ratkomiseen. Uskontososiologiassa on teoreettisesti eroteltu uskonnon performanssi ja funktio. Näistä ensimmäisellä tarkoitetaan uskonnon pyrkimystä vaikuttaa sekulaarin yhteiskunnan ongelmiin kuten köyhyyteen tai poliittiseen painostukseen ja toisella uskonnon puhtaasti hengellistä tehtävää.⁴⁵ Sisäinen sekularisaatio vaikuttaa siten, että performanssi korostuu funktion kustannuksella.⁴⁶ Opillisesti helluntailais-karismaattinen liike on konservatiivinen, mutta se on osoittautunut hyvin sopeutuvaiseksi erilaisiin kulttuureihin. Se on tarjonnut väylän, jonka kautta köyhien maiden ihmiset ovat voineet päästä osallisiksi modernista elämäntavasta. Liikehdinnän sanoma ei kosketa pelkästään sielun pelastusta, vaan painottaa voimakkaasti ihmiselämän ruumiillista ja materiaalista puolta.⁴⁷ Tämä painotus ilmeisesti pyrkii yhdistämään performanssin ja funktion.

Liikehdinnässä ympäröivä maailma nähdään yhtäältä kartettavana ja pahana, toisaalta lähetystyön kautta valloitettavana. Siinä korostetaan yksilön kääntymistä ja uudestisyntymistä, mutta samoin yhteisöön kuulumisen tärkeyttä. Vahva ja melko autoritaarinen johtajuus ovat niissä hyvin tavallisia.⁴⁸

Kaiken kaikkiaan uudistusliikkeet ovat varsin yleisiä kristikunnan historiassa. Jo 1700-luvun lopulla käytännössä kaikki kristilliset kirkot olivat kokeneet elinvoimaisuutensa kasvua sen seurauksena, mitä John Wesley'n työn ja Uuden-Englannin suurten herätysten⁴⁹ kautta oli tapahtunut.⁵⁰

Vaikka helluntailais-karismaattisen liikkeen määrittelemineen on hyvin haastavaa, voidaan nimetä joitakin yhteisiä piirteitä, jotka ovat sille melko tavallisia. Tällaisia ovat

---

⁴² Inglehart 2018, 69—71.

⁴³ Davie 2011, 1.

⁴⁴ Berger 1999, 2, 9.

⁴⁵ Beyer 2000, 80.

⁴⁶ Dobbelaere 2002, 191—192.

⁴⁷ Anderson 2010, 1.

⁴⁸ Agadjanian 2012, 6.

⁴⁹ Englanninkielinen kirjallisuus käyttää näistä suurista herätyksistä termiä Great Awakenings.

⁵⁰ Hunt 2004, 44.

esimerkiksi Pyhän Hengen lahjojen⁵¹ korostaminen, seurakunnan osallistaminen spontaanimpaan rukoukseen ja Jumalan palvontaan musiikin, laulamisen ja tanssin kautta. Lisäksi yhteinen piirre on Pyhän Hengen kasteen pitäminen tärkeänä, minkä todisteena osa liikehdintään kuuluvista pitää kielillä puhumisen lahjaa.⁵² Sen lisäksi armolahjoista korostuvat usein voimakkaimmin parantaminen ja profetointi.⁵³

Helluntailais-karismaattista liikettä ja sen vaikutusta on tutkittu paljon ympäri maailmaa. Yksi helluntailaisuuden merkittävimmistä tutkijoista, Walter J. Hollenweger, on jakanut liikkeen kolmeen osaan: klassisiin helluntailaisiin, karismaattisiin uudistusliikkeisiin ja itsenäisiin helluntailaistyyppisiin liikkeisiin. Jälkimmäiset sijaitsevat pääosin Euroopan ja Yhdysvaltojen eli perinteisten kristinuskon valta-alueiden ulkopuolella.⁵⁴ Ne ovat maailmanlaajuisesti kaikkein merkittävin ryhmä tässä liikehdinnässä.⁵⁵

Toinen tunnettu helluntailaisuuden tutkija, Allan Anderson, jaottelee liikehdinnän Hollenwegeristä poiketen neljään osaan: klassinen helluntailaisuus, muualla kuin länsimaissa vaikuttaneet vanhemmat itsenäiset ja Henki seurakunnat,⁵⁶ vanhempien kirkkojen karismaattisuus (katoliset, anglikaanit, protestantit) sekä uushelluntailaiset ja uuskarismaattiset kirkot.⁵⁷ Jaottelujen hankaluutta kuvastaa se, että termiä uushelluntailaisuus on käytetty alan kirjallisuudessa hyvin kirjavasti. Alun perin sillä viitattiin 1960-luvulla alkaneeseen vanhempien kirkkojen karismaattisuuteen eli karismaattiseen liikkeeseen, sittemmin itsenäisiin karismaattisiin kirkkoihin, sen jälkeen niin sanotun kolmannen aallon kirkkoihin sekä viimeisimmäksi uusiin tunnustuskuntiin sitoutumattomiin karismaattisiin kirkkoihin, jotka hyödyntävät nykyaikaista markkinointia ja kulttuuria, ja joiden yhtenä painotuksena on usein ajallisen menestyksen lupaaminen.⁵⁸ Kolmas tapa jaotella sama liikehdintä on nimetä edellä mainitut osat seuraavasti: helluntailaisuus, karismaattisuus ja

---

⁵¹ Pyhän Hengen lahjoilla (armolahjoilla, armon lahjoilla) tarkoitetaan yleensä Raamatussa mainittua listaa 1. Korinttilaiskirjeessä (12:8-10): *”Yhden ja saman Hengen voimasta toinen saa kyvyn jakaa viisautta, toinen kyvyn jakaa tietoa, toiselle sama Henki suo uskon voiman, toiselle parantamisen lahjan, joku saa voiman tehdä ihmeitä, joku profetoimisen lahjan, joku kyvyn erottaa eri henget toisistaan, joku kielillä puhumisen lahjan, joku taas kyvyn tulkita tällaista puhetta.”* Toinen merkittävä armolahjoja listaava kohta on Roomalaiskirjeessä (12:6-8): *”Meillä on saamamme armon mukaan erilaisia armolahjoja. Se, jolla on profetoimisen lahja, käyttäköön sitä sen mukaan kuin hänellä on uskoa. Palvelutehtävän saanut palvelkoon, opetustehtävän saanut opettakoon, rohkaisemisen lahjan saanut rohkaiskoon. Joka antaa omastaan, antakoon pyyteettömästi; joka johtaa, johtakoon tarmokkaasti; joka auttaa köyhiä, auttakoon iloisin mielin.”*

⁵² Anderson 2004, 2.

⁵³ Anderson 2010, 1.

⁵⁴ Hollenweger 1997, 1.

⁵⁵ Anderson 2004, 5.

⁵⁶ “Older Independent and Spirit Churches, especially in China, India, and Sub-Saharan Africa...”

⁵⁷ Anderson 2010, 14, 15.

⁵⁸ Anderson 2010, 16.

uuskarismaattisuus. Liikehdinnän kaikki osat voitaisiin periaatteessa asettaa saman yläotsikon ”helluntailaisuus” alle, mutta se ei tekisi oikeutta sen moninaisuudelle. Vaikka niillä on eräänlainen Pyhän Hengen toimintaa korostava perheyhtäläisyys, niitä ei voi pitää yhtenä ja samana liikkeenä.⁵⁹

Tässä tutkimuksessa käytän selvyuden vuoksi helluntailais-karismaattisen liikkeen päälinjojen kehitysvaiheista seuraavaa jaottelua: klassinen helluntailaisuus eli ensimmäinen aalto alkaen 1900-luvun alusta, vanhojen kirkkojen karismaattinen uudistus eli toinen aalto 1960-luvulta ja uuskarismaattisuus eli kolmas aalto 1980-luvulta. Jaottelu ei sovi liikehdinnän globaaliin tarkasteluun, koska sen eri kehitysvaiheet ovat kulkeneet eri alueilla eri tahtiin ja limittäin.⁶⁰ Avaan seuraavaksi helluntailaisuuden eri aaltojen tarkempaa määrittelyä.

2.2.2 Helluntailaisuuden kolme aaltoa

Klassisen helluntailaisuuden eli ensimmäisen aallon alkuna pidetään Los Angelesin⁶¹ Azusa kadun tapahtumia vuonna 1906 sekä samoihin aikoihin Atlantin toisella puolella tapahtunutta Walesin herätystä. Alkujaan liikehdintä oli hyvin lahkomainen, vastusti vakiintunutta kristillisyyttä eikä arvostanut seurakunnallisia rakenteita. Liike alkoi levitä voimakkaasti lähetystyön kautta ympäri maailmaa ja samalla se lisäsi monien muiden kirkkojen elinvoimaisuutta. Klassinen helluntailaisuus nähtiin liikkeen omassa piirissä paluuna varhaisen kristinuskon yliluonnollisiin helluntaikokemuksiin, joissa tyypillistä olivat armolahjat ja Pyhän Hengen vuodatus.⁶²

Azusa kadun tapahtumien taustalla oli Charles Parhamin johtamassa raamattukoulussa 1.1.1900 koettu Pyhän Hengen vaikutus Topekassa, Kansasissa. Parhamin tausta oli pyhitysliikkeessä, jonka piiristä oli kuulunut tietoja sessionismiin⁶³ sopimattomista tapahtumista. Parham oli kehottanut oppilaitaan tutkimaan, miten Uusi testamentti ja sessionismi sopivat yhteen. Sen tuloksena oppilaat ja Parham itse alkoivat puhua kielillä. Parham edusti näkemystä valkoisesta rodullisesta ylivallasta, eikä kokemus muuttanut hänen asenteitaan. Azusa kadulla rasistiset näkemykset haastettiin voimakkaasti ja toimintaa johti Parhamin oppilas, afroamerikkalainen William J. Seymour. Juuri siellä liikehdinnästä alettiin käyttää nimitystä helluntailaisuus.⁶⁴

---

⁵⁹ Anderson 2010, 11, 12.

⁶⁰ Anderson 2013, 217.

⁶¹ Hunt (2004, 43) sijoittaa tapahtumat epähuomiossa San Franciscoon.

⁶² Hunt 2004, 43, 44.

⁶³ Sessionismilla tarkoitetaan ajattelua, jonka mukaan Pyhän Hengen lahjat lakkasivat Uuden testamentin valmistuttua, eivätkä ne enää olleet mahdollisia (McGrath 2015, 179).

⁶⁴ McGrath 2015, 179, 180.

Uudempi tutkimus on nostanut esiin monia muita samanaikaisesti eri puolilla maapalloa tapahtuneita samankaltaisia hengellisiä herätyksiä, jotka eivät olleet riippuvaisia edellä mainituista tapahtumista.⁶⁵ Yhdysvalloissa vallinnut vapaa yrittäjähenkisyys myös uskonnollisissa asioissa saattoi mahdollistaa juuri helluntailaisuuden vahvan leviämisen globaalisti.⁶⁶

Karismaattisen liikkeen eli toisen aallon nousu koettiin 1960-luvulla. Liikehdinnän alkuna pidetään episkopaalisen kirkon papin Dennis Bennettin kokemaa Pyhällä Hengellä täyttymistä ja kielillä puhumista Van Nuys'ssä Kaliforniassa. Reaktiot kokemukseen vaihtelivat suuresti, mutta samalla rohkaisivat eri puolilla vanhoja kirkkoja toimivia henkilöitä kertomaan omista vastaavista kokemuksistaan.⁶⁷ Karismaattisen liikkeen vaikutus painottui vanhojen kirkkojen sisällä tapahtuvaan uudistumiseen, joskin se synnytti samalla uusia itsenäisiä yhteisöjä. Klassiseen helluntailaisuuteen nähden liikettä on pidetty saman ilmiön dynaamisempänä ja vaikuttavampana aaltona. Sen yhtenä vahvuutena oli teologinen joustavuus, mikä on mahdollistanut sen vaikutuksen erilaisissa kulttuuriympäristöissä. Joidenkin tutkijoiden mielestä klassinen helluntailaisuus ja karismaattinen liike olivat 1900-luvun loppuun mennessä lähes mahdottomia erottaa toisistaan. Ne olivat sekoittuneet yhteisten oppikeskustelujen, käytäntöjen ja henkilöstön kautta.⁶⁸ Karismaattinen liike lisäsi protestanttisten kirkkojen ja katolisen kirkon välillä ajatusta siitä, että niiden väliset ristiriidat voitaisiin ylittää. Lopulta kyse oli siitä, että he olivat siskoja ja veljiä, joita sama Henki yhdisti.⁶⁹ Yhteys ensimmäisen aallon helluntailaisuuteen kärsi sen omaksuttua piirteitä fundamentalismista, joka vastusti sekä ekumeniaa että intellektualismia.⁷⁰

Karismaattinen liike vastasi kristillisyyden uudella elinvoimalla siihen keskusteluun, joka yhteiskunnassa nousi sekularisaation, rationalismin, epäuskon ja moniarvoisuuden kasvaessa. Tutkimuksissa on havaittu, että karismaattisen liikkeen vaikutuspiirissä olevien kirkkojen jäsenmäärät ja jumalanpalveluksissa kävijät eivät ole merkittävästi lisääntyneet. Ne ovat onnistuneet pysäyttämään sen laskusuuntaisen kehityksen, joka usein vaivaa niitä kirkkoja, joita karismaattinen uudistus ei ole koskettanut. Monissa karismaattisessa liikkeessä mukana olleissa kirkoissa uudistuksen yliluonnolliset elementit alkoivat hiipua 1970-luvun

---

⁶⁵ Anderson 2010, 1.

⁶⁶ McGrath 2015, 179.

⁶⁷ McGrath 2015, 213.

⁶⁸ Hunt 2004, 43, 44.

⁶⁹ Hunt 2004, 51.

⁷⁰ Walker 2000, 234.

lopulla eli niissä tapahtui Weberin kuvailema karisman rutinoituminen.⁷¹ Television kasvava vaikutus nostatti sekä ensimmäisen että toisen aallon saarnaajia julkisuuteen, mutta heidän vaikutuksensa tai maineensa ei ollut pelkästään positiivinen.⁷²

Osa karismaattisesta liikkeestä löysi uudelleen ylikuonnollisen puolensa, kun Yhdysvalloissa syntyi 1980-luvulla Vineyard -liike. Sen vaikutus levisi laajalle ja siitä alettiin käyttää termiä uuskarismaattisuus tai kolmas aalto. Aikaisemmista karismaattisista liikkeistä selvästi erottuvat käytännöt ja teologia on nimetty Toronton siunaukseksi, mikä sai alkunsa Toronto Airport Vineyard -seurakunnasta.⁷³ Vineyard -liikkeen alkuaikojen merkittävin vaikuttaja oli pastori John Wimber. Hänen teologiansa painotti voimaevankeliointia, johon kuuluivat Pyhän Hengen kohtaaminen, parantumiset ja muut ilmiöt. Juuri nämä muut ilmiöt olivat aikaisempaa enemmän esillä muihin karismaattisiin uudistuksiin nähden. Ajoittain voitiin todeta esoteerisia kehollisia ilmiöitä kuten vapinaa, kirkumista ja kaatumisia, mitkä usein yhdistettiin pahoista hengistä vapautumiseen. Wimberin työ levitti karismaattista uudistusta Länsi-Eurooppaan, erityisesti Englannin anglikaanikirkon pariin. Toronton siunaus lisäsi aluksi monien eri tunnustuskuntiin kuuluvien kirkkojen välistä ekumeenista yhteyttä.⁷⁴ Wimber teki vuonna 1995 voimakkaan pesäeron Toronton seurakuntaan. Erikoiset karismaattiset ilmiöt saivat laajalti kielteistä huomiota ja sitä alettiin pitää teologisesti arveluttavana ja vääränä herätyksenä.⁷⁵ Kolmannen aallon teologia ja käytännöt alkoivat erottautua jo 1980-luvulla niin huomattavasti klassisen helluntailaisuuden tunnusomaisista piirteistä, että osa sosiologeista alkoi pitää sitä omana uskonnollisena liikehdintäänään.⁷⁶

Wimberin vaikutus Euroopassa oli ehkä voimakkainta Lontoossa sijaitsevassa Sandy Millar'n johtamassa Holy Trinity Brompton (HTB) sekä piispa David Pytches'n johtamassa St Andrew's Chorleywood anglikaaniseurakunnissa.⁷⁷ HTB:ssa koetun uudistuksen myötä kehitettiin Alfa-kurssi,⁷⁸ joka on levinnyt evankelioinnin välineenä ympäri maailmaa. Alfa on ikään kuin paluuta Raamatun opiskeluun, missä ihmeiden ja merkkien osuus korostuu lähinnä Pyhän Hengen viikonlopussa.⁷⁹

---

⁷¹ Hunt 2004, 45, 46.

⁷² Walker 2000, 236.

⁷³ Hunt 2004, 46.

⁷⁴ Hunt 2004, 50—51.

⁷⁵ Brown 2012, 22—23.

⁷⁶ Anderson 2010, 184.

⁷⁷ Anderson 2013, 217.

⁷⁸ Alfa on lyhyesti sanottuna noin 10 viikkoa kestävä käytännöllinen johdatus kristinuskoon 15 luennon kautta. Viikoittaisiin tapaamisiin kuuluu yhteinen ruokailu, luento ja keskustelu pienryhmissä. Noin puolivälissä kurssia on viikonloppu, jonka keskipisteenä on opetus Pyhästä Hengestä ja armolahjoista (Hunt 2004, 51).

⁷⁹ Hunt 2004, 51.

Kolmannen aallon uskarismaattisuus⁸⁰ on korostanut seurakuntien kasvua ihmeiden ja merkkien kautta, niin kuin liikkeen kannattajat uskoivat varhaisen kirkon aikana tapahtuneen. Fyysiset parantumiset ovat olleet monista puheista huolimatta ilmeisen vähäisiä ja kiistanalaisia. Pahoista hengistä vapautuminen on ollut suuren kritiikin kohteena sekä karismaattisten piirien sisä- että ulkopuolella sen aiheuttamien henkisten vammojen vuoksi. Liikkeen parissa esiintyi vuoden 2 000 lähestyessä profeettaliike, joka ennusti vuosituhannen vaihteen tuovan mukanaan suuren lopun ajan herätyksen ennen Jeesuksen toista tulemusta. Muiden muassa näiden ristiriitoja herättäneiden syiden vuoksi uskarismaattisuutta on verrattu laivaksi, jolla ei ole peräsiintä.⁸¹

Helluntailais-karismaattisen liikehdinnän historiallisten vaiheiden jaotteluun on alun perin ollut edesmenneen C. Peter Wagnerin keksintöä. Hän toimi professorina Fullerin teologisessa seminaarissa seurakuntakasvun erityisasiantuntijana. Wagnerin mukaan liikkeen muutos jatkuu edelleen, jolloin voidaan puhua jo karismaattisuuden neljännestä aallosta, joka eroaa omaleimaisuudellaan edellisistä. Hän käytti neljännestä aallosta toisaalta nimitystä uusi apostolinen reformaatio.⁸²

2.2.3 New Wine

Kuten edellä on todettu, helluntailais-karismaattisen liikkeen tarkka määrittelyminen on hyvin haastavaa. New Wine -liike ei ole suoraan sijoitettavissa pelkästään yhteen edellä mainituista karismaattisuuden aalloista. Se on saanut alkunsa 1960-luvulla toisen aallon kokeneesta anglikaaniseurakunnasta, kun se koki kolmannen aallon uudistuksen John Wimberin toiminnan kautta. Vaikka Wimberin johtama Vineyard -liike oli irtautunut perinteisistä tunnustuskunnista uskarismaattisen liikkeen valtavirran tavoin, ei New Wine ole irtaantunut omaksi kirkkokunnakseen. Päin vastoin New Wine korostaa olemassa olevien paikallisseurakuntien uudistumista Pyhän Hengen kokemisen kautta. Näin ollen voitaneen sanoa, että New Wine on saanut vaikutteita sekä toisen aallon karismaattisesta liikkeestä että kolmannen aallon uskarismaattisuudesta.

New Wine -liike alkoi Englannissa järjestää kesä tapahtumien lisäksi seurakuntien johtajille seminaareja ja retiriittejä, joiden tarkoitus oli levittää koettua uudistusta muihin

---

⁸⁰ Tässä kappaleessa viitataan lähde teoksessa tekstiin, jossa käytetään termiä Neo-Pentacostalism (uushelluntailaisuus). Asiayhteydessä puhutaan selvästi uskarismaattisuudesta eli kolmannesta aallosta. Katso termin käytöstä lukua 2.2.1 tässä tutkielmassa.

⁸¹ Hunt 2004, 50.

⁸² Anderson 2010, 18.

seurakuntiin yli kirkkokuntarajojen. New Wine – suomeksi uusi viini – on paljon käytetty kielikuva, jonka liike on lainannut Jeesuksen sanoista Markuksen evankeliumista (2:22):

Eikä kukaan laske uutta viiniä vanhoihin leileihin. Silloinhan viini rikkoo ne ja sekä viini että leilit menevät hukkaan. Ei, uusi viini on laskettava uusiin leileihin.

Liikkeen toimintaa ohjaavat arvot on tiivistetty kolmeen⁸³ osaan. Ensimmäinen on Pyhän Hengen voimassa palveleminen, missä odotetaan ihmeiden ja merkkien vahvistavan opetettu Raamatun sana. Toinen arvo on Jumalan valtakunta, jossa köyhistä pidetään huolta ja pyritään muuttamaan köyhyyttä aiheuttavia rakenteita. Kolmantena arvona ovat perhe ja suhteet, joilla tarkoitetaan kristittyjen välistä perheyhteyttä. Siinä tuetaan ja rohkaistaan toinen toistaan sekä ymmärretään paikallisseurakunnan merkitys osana Jumalan suunnitelmaa. Liikkeen tunnuslause korostaa paikallisten seurakuntayhteisöjen tärkeyttä: ”*Local Churches Changing Nations*”, eli suomennettuna: ”Paikalliset seurakunnat muuttavat kansakuntia.”⁸⁴ New Wine on tänä päivänä kansainvälinen liike, joka kokoaa yhteen etupäässä perinteisiä kirkkokuntia. Hengellisen uudistumisen välineinä pidetään käytännöllistä Raamatun opetusta, Jumalan ”intohimoista” ylistämistä ja uskovien varustamista Pyhän Hengen palvelun kautta.⁸⁵

2.3 Aiempi tutkimus

Suomessa vaikuttavan helluntaillais-karismaattisen ilmiön tutkimusta on tehty jonkin verran. Liikkeen vaikutus on jäänyt kutakuinkin yhtä vaatimattomaksi kuin muuallakin läntisessä Euroopassa. Suomen helluntaikirkkoon, joka edustaa vahvimmin ensimmäisen aallon klassista helluntaillaisuutta, kuului vuoden 2019 lopussa noin 11 427 jäsentä.⁸⁶ Vuonna 2003 arvioitiin yhdistyspohjaisten helluntaiseurakuntien piirissä olevan noin 100 000 ihmistä.⁸⁷

Suomen helluntaiherätyksen alkuaikoja kartoittanut Jouko Ruohomäen väitöskirja julkaistiin vuonna 2014 Itä-Suomen yliopistossa. Väitöskirja pureutuu klassisen helluntaillaisuuden rantautumiseen ensiksi ruotsinkieliselle Pohjanmaalle, norjalaisen metodistipastori Thomas Barratin julistusmatkaan vuonna 1911 ja liikkeen voimakkaaseen leviämiseen valtiovallan ja luterilaisen kirkon vastustuksesta huolimatta.⁸⁸ Uskontotieteellistä näkökulmaa edustaa Åbo Akademin tutkijan Teemu T. Mantsisen työt helluntaillaisuudesta. Eräässä artikkelissaan hän tarkastelee Suomen helluntailiikkeen viimeaikaisia haasteita.

---

⁸³ Lisäksi liike on julkaissut yksityiskohtaisemman dokumentin näystä ja arvoista, jotka löytyvät Internetistä englanniksi (New Wine 2019) ladattavana tiedostona ja suomeksi (New Wine Finland 2020a).

⁸⁴ New Wine 2019.

⁸⁵ Versteeg 2008, 553.

⁸⁶ Suomen Helluntaikirkko *s.a.*

⁸⁷ Uskonnot Suomessa 2007.

⁸⁸ Ruohomäki 2014.

Yhtenäisen helluntailaisen seurakuntakulttuurin ylläpitäminen Suomessa on osoittautunut mahdottomaksi. Helluntaikirkoksi järjestäytyminen on osaltaan lisännyt liikkeen hajaannusta ja vahvistanut jakolinjoja uudemmalla tai perinteisemmällä tavalla ajattelevien välillä.⁸⁹

Toisen aallon karismaattinen liike on vaikuttanut Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa vain marginaalisesti. Neljässä 2000-luvulla julkaistuissa kirkon nelivuotiskertomuksessa karismaattisuutta käsitellään osana kirkollisia herätysliikkeitä ja järjestöjä. Kirkon piirissä eräänlaisena karismaattisuuden kattojärjestönä pidetään Hengen uudistus kirkossamme ry:tä. Omana lukunaan voidaan pitää Nokian kirkkoherran, Markku Koiviston karismaattisen toiminnan aiheuttamaa hämmennystä, jota nelivuotiskertomuksissa käsitellään kielteiseen sävyyn. Silti muu karismaattinen toiminta on pidetty siitä erillään ja käsitelty myönteisemmin – joskin selvästi lyhyemmin kuin Koiviston tapausta.⁹⁰

Mielipidemittauksissa suomalaiset suhtautuivat vuonna 2007 kielteisesti karismaattisiin herätysliikkeisiin (40 prosenttia) ja helluntailaisuuteen (30 prosenttia).⁹¹ Vuonna 2011 vastaavat luvut olivat 60 prosenttia ja 41 prosenttia, kun asteikkona oli kielteinen tai melko kielteinen suhtautuminen.⁹² Silti kirkon toiminnan haluttaisiin olevan reippaampaa, iloisempaa ja karismaattisempaa,⁹³ joskin sitä toivovien osuus on alle 20 prosentin luokkaa.⁹⁴ Kirkon työntekijöistä karismaattisempaa toimintaa kaipasi 28 ja luottamushenkilöistä 20 prosenttia.⁹⁵ Vuonna 2016 julkaistussa nelivuotiskertomuksessa kirkon karismaattisuutta ei käsitellä aikaisemmassa laajuudessa, vaikka siinä todetaan karismaattisen kristillisyyden kasvavan maailmassa voimakkaasti.⁹⁶

Karismaattiseen liikkeeseen löyhästi tai kiinteästi sitoutuneita evankelis-luterilaisen kirkon työntekijöitä oli seitsemän prosenttia vuonna 1999 ja vain kaksi prosenttia vuonna 2009.⁹⁷ Kirkon tutkimuskeskuksen vuonna 2015 tekemän kyselyn perusteella kirkon työntekijöistä 2,7 prosenttia ja luottamushenkilöistä 1,1 prosenttia määritteli itsensä karismaattisen liikkeen jäseneksi.⁹⁸ Kirkon nelivuotiskertomus vuodelta 2004, Kirkko

---

⁸⁹ Mantsinen 2018, 132—133.

⁹⁰ Hytönen 2004, 342, 343; Monikasvoinen kirkko 2008, 255; Ketola & Niemelä & Palmu & Salomäki 2012, 401.

⁹¹ Monikasvoinen kirkko 2008, 31.

⁹² Ketola et al. 2012, 54.

⁹³ Monikasvoinen kirkko 2008, 51, 52.

⁹⁴ Ketola et al. 2012, 56.

⁹⁵ Ketola et al. 2012, 352, 376.

⁹⁶ Ketola 2016, 21.

⁹⁷ Ketola et al. 2012, 382.

⁹⁸ Kirkon tutkimuskeskus 2016.

muutosten keskellä, tilastoi kirkon työntekijöistä kolme prosenttia kuuluvan kiinteästi karismaattiseen liikkeeseen ja viisi prosenttia jossain määrin siihen kuuluvaksi. Työntekijöistä 16 prosenttia ja luottamushenkilöistä 10 prosenttia ilmoitti saaneensa liikkeestä vaikutteita.⁹⁹ Luvut lienevät suuntaa antavia, sillä karismaattista liikettä ei itsessään ole olemassa siinä mielessä kuin esimerkiksi jotain kirkon herätysliikettä, johon voisi liittyä varsinaiseksi jäseneksi. Tilastojen valossa karismaattinen liikehdintä ei ole merkittävästi kasvanut kirkossa 2000-luvulla vaan pikemminkin heikentynyt.

Helsingin yliopistossa on parhaillaan valmisteilla Pietari Hannikaisen väitöskirja, jonka ensimmäinen artikkeli käsittelee luterilaisen kirkon uusia hengellisiä yhteisöjä muuttuvien arvojen ja uskonnollisuuden näkökulmasta. Nämä messu- tai jumalanpalvelusyhteisöt ovat artikkelin mukaan usein konservatiivisia ja karismaattisia.¹⁰⁰ Globaali helluntailais-karismaattinen liike jakaa nämä molemmat arvot.

Herätysliikkeisiin sitoutumista ja osallistumista on väitöskirjassaan tutkinut Hanna Salomäki. Kirkon sisällä toimivista herätysliikkeistä osa on saanut vaikutteita karismaattisesta liikkeestä. Tämän päivän sekulaariin uskonnollisuuteen sopii itse rakennettu henkilökohtainen uskonnollisuus, jota ilmenee karismaattisissa yhteisöissä.¹⁰¹ Karismaattiset liikkeet pyrkivät usein uudelleen muovaamaan entuudestaan totuttuja uskonnollisia tapoja ja rituaaleja tähän päivään sopivammiksi.

Pelkästään New Wine -liikkeeseen kohdistunut tutkimus on hyvin vähäistä. Amsterdamin vapaassa yliopistossa oli valmisteilla väitöskirja New Wine -liikkeen teologiasta ja tyypillisistä piirteistä, joka jäi kesken tutkijan sairastuttua. Tutkimuksen alkuluvuissa nostetaan esille kolmannen aallon karismaattisuuden teologian eroavaisuudet verrattuna klassiseen helluntailaisuuteen.¹⁰²

Suomessa Åbo Akademiassa on tehty pro gradu -tutkielma vuonna 2008, jossa tutkittiin Englannin anglikaanikirkon seurakuntien uudistusta. Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään keskeisten New Wine -liikkeessä mukana olevien pappien kokemuksia seurakunnan uudistamisen johtamisesta sekä heidän johtajuusnäkömystään. Yhtenä merkittävänä tekijänä haastatellut papit pitivät New Winen muodostamaa tukiverkkoa.¹⁰³

---

⁹⁹ Hytönen 2004, 342.

¹⁰⁰ Hannikainen 2020.

¹⁰¹ Salomäki 2010.

¹⁰² Westerbeek *s.a.*

¹⁰³ Björk 2008.

Suomen New Wine -liikkeestä ei ole tehty aikaisempaa tutkimusta. Tässä tutkimuksessa avaan niitä merkityksiä, joita New Wine -liikkeellä on ollut Suomen kristillisessä kentässä ja liikkeessä mukana olevien seurakuntien tai järjestöjen työntekijöiden elämään. Tutkimukseni voi auttaa ymmärtämään maltillisen karismaattisen kristillisyyden soveltamista suomalaiseen kristilliseen kenttään ja tavalliseen seurakuntaelämään, jotka eivät välttämättä ole kovin vastaanottavaisia karismaattisuuden ääri-ilmiöille.

3. Tutkimustehtävä ja tutkimuksen toteuttaminen

3.1 Tutkimustehtävä

Tutkimuksessani tarkastelen New Wine -liikkeen merkitystä suomalaisessa kristillisessä kentässä. Liikkeen pienuuden vuoksi tarkastelu rajoittuu informanttien haastatteluissa esille nostamiin asioihin, jotka liittyvät heidän työhönsä ja muihin heidän kokemiinsa merkityksiin.

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Millaiseksi Suomen New Wine -liike on muotoutunut?
2. Millaisia merkityksiä New Wine -liikkeellä on ollut aktiivisesti mukana olleiden elämässä?

3.2 Tutkimusmenetelmä ja -aineisto

Lähestyin tutkimustehtävääni kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimusotteella. Valitsin tämän metodin, koska se soveltui hyvin tilanteeseen, jossa halusin tutkia kokonaisvaltaisesti New Winen kaltaista ilmiötä sekä löytää tai paljastaa siihen liittyviä tosiasioita. Metodini lähtökohtana on moninaisen todellisen elämän kuvaileminen.¹⁰⁴ Laadullista tutkimusta käytetään erityisesti silloin, kun johonkin paikalliseen ilmiöön halutaan saada parempi ymmärrys. Tätä tarkoitusta varten tekemilläni haastatteluilla sain kerättyä tutkimuksen kannalta merkittävää tietoa.¹⁰⁵ Haastattelu on perusmenetelmä tiedonhankinnassa, jolla voin saada syvällistä tietoa erilaisissa tilanteissa.¹⁰⁶ Haastattelun joustavuutta kuvastaa muun muassa se, että haastattelun aikana, minulla oli mahdollisuus kysyä tarkentavia kysymyksiä ja oikaista väärinymmärryksiä.¹⁰⁷

Kvalitatiivinen tutkimus ei tavoittele tilastollisia yleistyksiä, vaan pyrin sen kautta kuvailemaan teoreettisesti mielekkäällä tavalla jotain tiettyä tapahtumaa tai ilmiötä. Sen vuoksi oli tärkeää, että tutkimusta varten haastatelluilla henkilöillä oli paljon tietoa ja kokemusta tutkittavasta ilmiöstä. Tällöin oli perusteltua, että valitsin haastateltavat harkitusti ja tarkoituksenmukaisesti. Tämän lisäksi sopivien haastateltavien löytämiseksi käytin niin sanottua lumipallomenetelmää, jossa ensivaiheessa haastatelluilta tiedustelin muita haastateltaviksi soveltuvia henkilöitä.¹⁰⁸ Menetelmää voidaan käyttää esimerkiksi silloin, kun sopivien haastateltavien löytäminen on hankalaa, kuten omalle kohdalleni kävi. Pikkuhiljaa

---

¹⁰⁴ Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161.

¹⁰⁵ Hirsjärvi & Hurme 2008, 59.

¹⁰⁶ Hirsjärvi & Hurme 2008, 11.

¹⁰⁷ Tuomi & Sarajärvi 2009, 73.

¹⁰⁸ Tuomi & Sarajärvi 2009, 85, 86.

mäkeä alas vierivän lumipallon tavoin sain lisää massaa liikkeelle lähteneen tutkimustyöni ympärille.¹⁰⁹

Teemahaastatteluun valitsemani teemat nojasivat aikaisempaan tutkimukseen ja niiden avulla pyrin löytämään tutkimustehtävääni merkityksellisiä vastauksia.¹¹⁰ Etenin puolistrukturoidussa teemahaastattelussa tiettyjen kaikille yhteisten teemojen mukaan. Kysymysten järjestys ja tarkka muoto vaihtelivat jonkin verran. Näin ollen teemahaastattelu mahdollisti minulle vapaamman rakenteen haastatteluun kuin täysin strukturoitu haastattelu. Sain tällä tavalla haastateltavien oman äänen — heidän tulkintansa ja heidän antamansa merkitykset — paremmin kuuluviin, eikä oma näkökulmani vaikuttanut asioihin liian voimakkaasti.¹¹¹

Laadin haastatteluja varten kolmiosaisen teemarunon, johon lisäsin tarkentavia kysymyksiä (Liite 1.). Tutkimusaineistoa varten haastattelin puolistrukturoidulla teemahaastattelulla kymmentä Suomen New Wine -liikkeessä mukana ollutta henkilöä. Rajasin haastateltavat vähintään noin kymmenen vuotta liikkeessä mukana olleisiin henkilöihin, jotka ovat olleet evankelis-luterilaisen kirkon tai Suomen Vapaakirkon seurakuntien työntekijöitä tai kristillisten järjestöjen vaikuttajia. He kuuluvat New Wine -liikkeessä siihen joukkoon, joita pyritään kouluttamaan karismaattisen uudistuksen soveltamisessa käytännön seurakuntaelämään. Tein haastattelut kasvotusten tai pitkän etäisyyden vuoksi puhelimitse.

Taustatiedoiksi keräsin haastateltavilta seuraavat tiedot: ikä, työtehtävä, sukupuoli ja miten kauan on ollut mukana New Wine -liikkeessä. Haastateltujen ikäjakauma oli 47-65 vuotta. Heidän työnimikkeitään olivat pappi, pastori, diakoni ja opettaja. Aika, jonka he olivat tähän asti olleet mukana New Wine -liikkeessä, oli yhdeksästä vuodesta 25 vuoteen. Haastattelujen pituudet olivat 23 ja 55 minuutin väliltä.

Annoin teemarunon etukäteen haastateltaville, jotta he voisivat paremmin orientoitua tilanteeseen. Pyysin haastateltavilta luvan haastattelujen tallentamiseen. Litteroin aineistot haastattelujen jälkeen, jolloin läpikäytyt asiat olivat vielä hyvässä muistissa.

---

¹⁰⁹ Metsämuuronen 2002, 45.

¹¹⁰ Tuomi & Sarajärvi 2009, 75.

¹¹¹ Hirsjärvi & Hurme 2008, 47, 48.

3.3 Analyysimenetelmä

Analysoin litteroidut haastattelut sisällönanalyysilla, joka on perusmenetelmä laadullisessa tutkimusperinteessä.¹¹² Sen avulla aineistoa voidaan luokitella erilaisiin kategorioihin.

Lähestymistavaksi valitsin aineistolähtöisyyden ja analyysiyksiköiksi ajatuskokonaisuudet tai osat haastateltavien puhumista lauseista. Karsin aineistosta tutkimuskysymyksiin liittymättömät osiot pois ja laadin alkuperäisistä ilmauksista omin sanoin pelkistettyjä eli redusoituja ilmauksia. Sen jälkeen klusteroin eli ryhmittelin näitä ilmaisuja niiden sisältöä kuvaileviin alaluokkiin ja alaluokat ryhmittelin edelleen yläluokkiin. Jatkoin luokittelua ryhmittelemällä yläluokat pääluokiksi. Yhdistelin siis luokituksia niin kauan kuin se oli tutkimuksen kannalta mielekästä. Luokkien ryhmittely oli osa abstrahointiprosessia eli käsitteellistämistä, jossa alkuperäisistä ilmaisuista etenin teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin. Tällä tavalla päättelemällä ja tulkitsemisella empiiristä haastatteluaineistoa sain vastauksen tutkimustehtävääni.¹¹³

Kuvailen analyysin eri vaiheita esimerkinomaisesti alla olevissa taulukoissa. Luin analyysivaiheessa litteroimiani haastatteluja läpi ja korostin samankaltaisia ilmaisuja eri väreillä. Ensimmäiseen taulukkoon (Taulukko 1.) olen koonnut alkuperäisiä merkittäviä ilmaisuja, joissa haastateltavat kertoivat New Winen kautta tapahtuneesta verkostoitumisestaan, tekemästään yhteistyöstä ja ystävyiden syntymisestä. Samoin he kertoivat sielunsukulaisuudesta eri taustasta tulevien kristittyjen kesken ja siitä, että New Winessa ei painoteta kirkkokuntia. Muodostin näiden edellä mainittujen ja muiden samankaltaisten alkuperäisten ilmaisujen pohjalta pelkistettyjä ilmaisuja. Ryhmittelin pelkistettyjä ilmaisuja niitä yhdistäviin alaluokkiin, jotka kuvailivat New Winen kautta tapahtunutta ystävyystymistä, yhteistyötä ja yhteyttä.

---

¹¹² Tuomi & Sarajärvi 2009, 91.

¹¹³ Tuomi & Sarajärvi 2009, 109—113.

Taulukko 1. Aineiston pelkistäminen ja ryhmittely.

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka
“Varmaan se verkostoituminen... että tulisi sellanen laajempi viitekehys mihin saa lähtee mukaan. Se oli aika tärkeä kokemus. Mää en esimerkiksi ollu ennen tehnyt yhteistyötä vapaakirkollisten kanssa... Yhtäkkiä mulla oli hyviä ystäviä vapaaseurakunnista. Tuntui hirmu hyvältä tehdä yhteistyötä ja jakaa yhteisiä kokemuksia.”	Verkostoituminen, yhteistyö ja ystävyys vapaakirkollisten kanssa	Ystävystyminen New Winen kautta
“[New Wimesta] löysi sielunsukulaisuuden, yhteisen laajan näkemyksen, et kristityt etumerkistä riippumatta niin, niin me tehhä yhdessä tätä...”	Kristittyjen välinen sielunsukulaisuus ja yhdessä tekeminen	Yhteistyö New Winen kautta
“...tää New Winen henki, mikä on, et on, et ei katota näitä kirkkokuntia, niin se tietysti oli kauheen, kauheen lähellä mua...”	Ei painoteta kirkkokuntia	Yhteys New Winen kautta

Toiseen taulukkoon (Taulukko 2.) olen koonnut yllä olevan esimerkin alaluokat samaan ruutuun. Jatkoin alaluokkien ryhmittelyä yläluokkiin. Pääluokka kristittyjen yhteenkuuluvaisuus piti sisällään kaksi aineiston perusteella muodostamaani yläluokkaa eli ensinnäkin kristittyjen välinen yhteys ja yhteistyö sekä toiseksi yläluokan, jonka nimesin New Winen verkostoiksi.

Taulukko 2. Teoreettisten käsitteiden luominen.

Alaluokat	Yläluokka	Pääluokka
New Winen kautta tapahtuva ystävystyminen, yhteistyö ja yhteys	Kristittyjen välinen yhteys ja yhteistyö	Kristittyjen yhteenkuuluvaisuus

Esittelen tutkimustulokset tutkimuskysymyksistä muodostetuilla otsikoilla luvuissa neljä ja viisi. Ensimmäiseksi tarkastelen, millaiseksi Suomen New Wine -liike on muotoutunut haastateltujen kuvailemana. Toiseksi esittelen, millaisia merkityksiä New Wine -liikkeellä on ollut aktiivisesti mukana olleiden elämässä.

3.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä arvioitaessa minun on tutkijana tärkeä tiedostaa oman taustani ja arvojeni vaikutus siihen, miten tulkitsen tutkittavaa ilmiötä. Täydelliseen objektiivisuuteen ei ole mahdollista päästä. Tutkija ja tieto kulkevat käsi kädessä, eivätkä saadut tulokset ole ehdottomia totuuksia. Tutkijana minun on aina pyrittävä puolueettomuuteen eli toisin sanoen en saa antaa oman asemani, sukupuoleni, ikäni tai muun vastaavan seikan vaikuttaa siihen, mitä havainnoin tai kuulen. Minun tulee pyrkiä siihen, ettei haastateltavien kertomus värity oman taustani läpi ja pyrittävä siihen, että kuulen ja ymmärrän haastateltavia itseään.¹¹⁴ Kun haastattelin minulle entuudestaan tuttuja henkilöitä, oli minun huomioitava se, että tuttuus saattoi vaikuttaa haastateltavien vastauksiin ja omiin tulkintoihini.

Tutkijana minun oli tarkasti huolehdittava siitä, ettei haastateltavien yksityisyys vaarannu tutkimuksen kuluessa esimerkiksi asuinpaikan tai ammatin mukaan.¹¹⁵ Tutkimukseni kohteena oleva liike on melko pieni ja siksi tunnistetietojen raportoimisessa minun täytyi käyttää hyvää harkintaa. Poistin litteroiduista teksteistä haastateltavien ja heidän perheenjäsentensä nimet. Raportoimistani tunnistetiedoista poistin vielä lopuksi sukupuolen, koska sillä ei ollut tutkimuksellisesti merkitystä aineistoa analysoitaessa ja se paransi haastateltavien yksityisyyttä. Ammatit sen sijaan raportoin, jotta voisin osoittaa haastatelleeni sitä kohderyhmää, jota New Wine -liikkeessä pyritään kouluttamaan hengellisen uudistuksen soveltamisessa tavalliseen seurakuntaelämään. Liikkeessä on mukana useita kymmeniä kohderyhmään kuuluvia henkilöitä, joten ammattien raportoiminen ei tuonut sitä riskiä, että haastateltavat olisivat olleet sen kautta helposti tunnistettavissa. Annoin haastateltaville haastattelujärjestyksessä juoksevan tunnistein: H1-H10. Haastatteluaineisto on säilytettyinä asianmukaisesti tekijän hallussa.

Olen itse ollut mukana Suomen New Wine -liikkeessä miltei sen alusta asti, mutta en ole kuulunut sen johtajistoon tai muuhun keskeisten vastuunkantajien joukkoon. Ensimmäinen kosketukseni liikkeeseen tapahtui ystävien kautta, joiden kanssa olin

---

¹¹⁴ Tuomi & Sarajärvi 2009, 136.

¹¹⁵ Tuomi & Sarajärvi 2009, 141.

vapaaehtoisena talkoolaisena Santalan juhannustapahtumassa. Siellä ja sen jälkeen opin tuntemaan liikkeen aktiiveja ja johtoryhmässä toimivia henkilöitä. Himoksen kesätapahtumissa olen ollut osallistujana useana vuotena yhdessä perheeni kanssa. Olen melko hyvin sisällä liikkeen ajattelussa ja arvoissa, mikä voi auttaa minua tutkimuksen tekemisessä. Samasta syystä voin toki sokeutua joillekin sellaisille seikoille, jotka olisivat täysin ulkopuoliselle tutkijalle ilmeisiä. Liikkeen sisältä tehty tutkimus lienee tässä tilanteessa perustellumpi, koska aikaisempaa tutkimusta siitä ei ole tehty. Näin ollen liikkeessä ja sen arvoissa sisällä olemisesta voi olla suurempi hyöty kuin haitta. Mahdollisia jatkotutkimuksia ajatellen ulkopuoliset tutkijat voivat hyötyä tästä tutkimuksesta, kun he arvioivat kriittisesti liikettä oman tutkimusaineistonsa valossa.

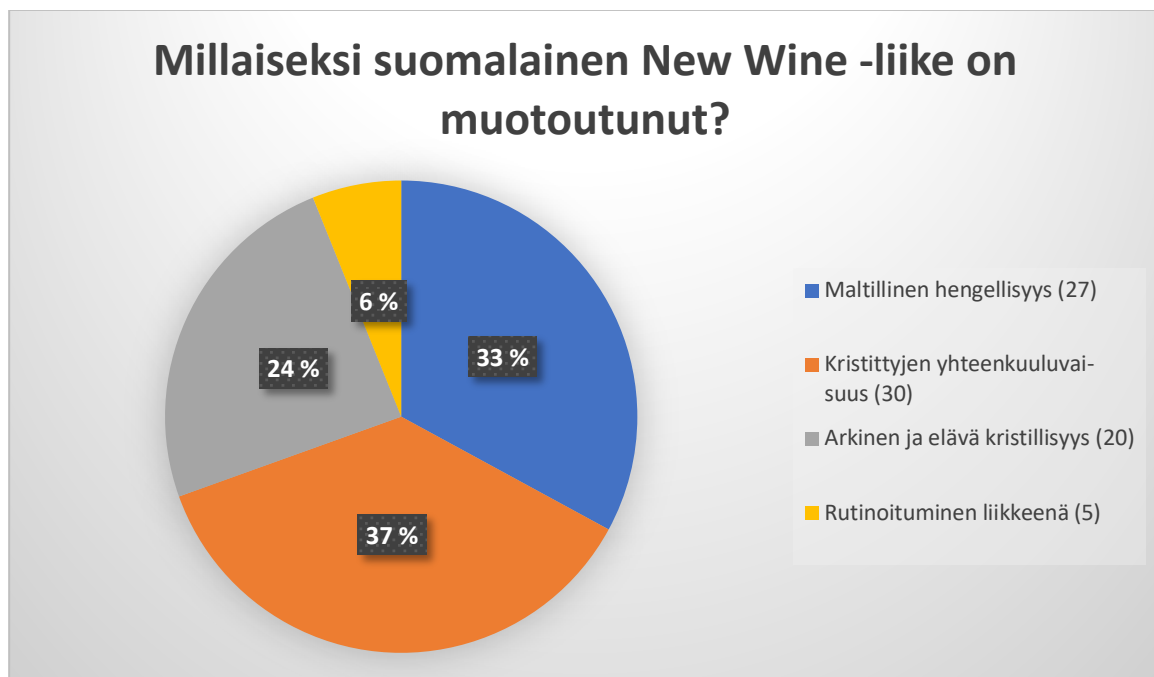
Tunnen joitakin New Wine -liikkeessä pitkään mukana olleita henkilöitä, jotka sopivat tutkimuksessa rajaamiini kriteereihin ja joita haastattelin. Jouduin siitä huolimatta turvautumaan heidän apuunsa, jotta sain riittävän määrän tutkimukseen soveltuvia haastateltavia. Kaikki pyytämäni haastateltavat eivät suostuneet mukaan. Siksi pyysin ensimmäisiltä haastateltavilta apua muiden löytämiseksi, mikä tuotti lopulta tulosta.

4. Suomen New Wine -liikkeen muotoutuminen

4.1 Millaiseksi Suomen New Wine -liike on muotoutunut?

Alla olevasta kaaviosta ilmenevät analyysissä muodostetut pääluokat ensimmäiseen tutkimuskysymykseen. Olen esittänyt kaaviossa alkuperäisten ilmaisujen osuudet sekä prosentteina että suluissa niiden lukumäärät. Kolme eniten alkuperäisiä ilmaisuja sisältänyttä pääluokkaa kattoi 94 prosenttia kokonaisuudesta. Tämä tutkimuksen mukaan vaikuttaa siltä, että Suomen New Wine -liike on muotoutunut korostamaan kristittyjen yhteenkuuluvaisuutta, maltillista (karismaattista) hengellisyyttä sekä arkista ja elävää kristillisyyttä. Vain kuusi prosenttia alkuperäisistä ilmaisuista liittyi Suomen New Wine liikkeen rutinoitumiseen.

Kaavio 1. Pääluokat tutkimuskysymyksessä, millaiseksi Suomen New Wine -liike on muotoutunut?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen kautta ilmenivät nämä neljä pääluokkaa: maltillinen hengellisyys, kristittyjen yhteenkuuluvaisuus, arkinen ja elävä kristillisuus sekä rutinoituminen liikkeenä. Kolmen ensimmäisen korkeat esiintyvyydet haastatteluaineistossa kertovat ilmeisesti siitä, miten vahvasti ne ovat piirteinä ja liikkeessä vaikuttavina arvoina osa Suomen New Winea. Rutinoitumiseen liittyvien vastausten alhainen määrä kertonee siitä, miten vähän liike on vielä tässä vaiheessa alkanut rutinoitua.

4.2 *Maltillinen hengellisyys*

Ensimmäinen pääluokka piti sisällään kaksi yläluokkaa: tasapainoinen hengellisyys ja tasapainoinen karismaattisuus. Erotin tässä kohtaa karismaattisuuteen liittyvät ilmaisut muista hengellisyyteen liittyvistä ilmaisuista, koska niitä on tämän tutkimuksen luonteen mukaisesti hyvä tarkastella erikseen omina kokonaisuuksinaan. Luokat menivät jonkin verran päällekkäin osassa vastauksista.

Yläluokassa tasapainoinen hengellisyys korostui Suomen New Wine -liikkeen parissa ilmenevä pyrkimys turvalliseen ja suomalaisittain tuttuun hengellisyyteen. Yksi haastateltava korosti eroa epäterveeseen karismaattiseen herätyskristillisyyteen, vaikka hän ei tätä vertailukohtaansa erikseen nimennyt. Haastateltavat kuvailivat hengellisyyttä sanoilla tuttuus, turvallisuus, terveellisyys, jalat maassa sekä ei tunteilua, ei puristamista ja orpouden päätyminen.¹¹⁶

K2-H2/8 ...se oli niinku sillee tuttua ja turvallista... niinku terveen olosta...

K12-H7/12 ...New Winella on hyvin paljon annettavaa seurakunnille, niin jollain tavalla haluaa olla tukemassa sitä, että seurakunnat saa tätä tämmöstä hyvää virikettä ja tuota mä ajattelen, että tää on hengellisesti semmosta tervettä ja antoisaa...

Neljä haastateltavaa toi esiin yhteyden Englannin New Wineen. Yksi heistä mainitsi liikkeen alkuaikojen keskeisen vaikuttajan, piispa David Pytches'n, joka piti tärkeänä yhteyttä seurakunnan nuorten ja perinteikkäämpien vanhojen välillä. Aineistossa ei noussut esille ketään tiettyä vahvaa ja karismaattista johtohenkilöä. Muutamia englantilaisia ja suomalaisia nimiä mainittiin jonkinlaisina rohkaisevina esikuvina, mutta ketään heistä ei nostettu jalustalle. Suomea New Winea johdetaan kollektiivisesti johtotiimin kautta ja liike korostaa yleistä pappetta ja Pyhän Hengen karisman kuulumista kaikille kristityille.

Neljä haastateltavaa toi esiin yhteyden New Winen ja Alfaan välillä, jotka ovat arvopohjaltaan hyvin lähellä toisiaan ja Englannissa kiinteämmin yhteyksissä toisiinsa. Tässä tutkimuksessa niiden yhteys ei tätä voimakkaammin noussut esiin suomalaisessa kontekstissa.

Yläluokassa tasapainoinen karismaattisuus korostuivat alkuperäisissä ilmauksissa Pyhän Hengen lahjat. Mikään yksittäinen lahja ei selvästi erottunut vastausten joukosta, vaikka parantaminen ja profetoiminen olivat erikseen mainittuja. Jälkimmäisestä käytettiin toisinaan nimitystä "kuunteleva rukous". Profetoimisen tyyli ei korostanut jumalallista auktoriteettia, vaan oli luonteeltaan pikemminkin kyselevää. Enemmän kuin yksittäiset lahjat, nousi esiin yleinen armolahjoihin liittyvä maanläheinen asenne: niistä on suuri apu työssä, niiden käyttö ei ole täydellistä eikä epäonnistuminen ole vakavaa. Armolahjoihin ei liity

---

¹¹⁶Alkuperäisten ilmaisujen merkintä: K2-H2/8 eli kysymys nro 2, haastateltava nro 2, vastaus nro 8.

“glooriaa”, vaan ne ovat inhimillisten ihmisten käytössä vaikkakin alkuperältään yliluonnollisia. Pyhän Hengen läsnäolosta ja vaikutuksesta mainittiin samaan tapaan ilman voimakasta tunnekokemusta. New Wine oli yhdelle haastateltavalle palauttanut uskon armolahjoihin, koska aikaisemmin hän oli joutunut kokemaan niiden törkeää väärinkäyttöä. Kolme haastateltavaa mainitsi sanaparin “luonnollisesti yliluonnollinen”, jolla liikkeen parissa halutaan korostaa armolahjojen tavallisuutta. Yksi haastateltava korosti klassisen kristinopin ja karismaattisuuden yhdistelmää keinona sille, että kristillinen kirkko voi tulevaisuudessa kasvaa.

K1-H6/2 Retriitissä opeteltiin rukousta... profeettallinen palvelu siinä oli... ihmisten puolesta rukoillaan, kuunnellaan, et mitähän Jumala haluaisi näille sanoa... ja tutkistele, mitä tässä on ja, ja jotenki se, että ei puhuta jumalallisella auktoriteetilla, et Herra sanoo... mulla tuli mieleen tällainen, voisko tässä olla jotain...?

K2-H9/2 ...tavallisia pieniä seurakuntia, joitten niinku elämä muuttu ja uudistu, ku annettiin enemmän niinkun Pyhälle Hengelle tilaa ja, ja, ja, ja... toteutettii muun muassa sitä, et miten vois luonnollisesti olla yliluonnolline, et siellä nää armolahjat ja niiden käyttäminen se oli hurjan niinku maanläheistä

K9-H10/9 Ja mä ajattelen, että New Wine on yks tämmöne käänösyryitys, aika hyvä käänössovellus sille, miks kirkko kasvaa niin vahvasti kuin se tällä hetkellä kasvaa ympäri maailmaa. Ja mä aattelen, että nää, jotka liittyy tämmöseen New Wine tyyppiseen - eihän tietenkään tää oo ainoa liike - mutta jotka liittyy semmoseen liikehdintään, jossa on klassinen, niinku kristinoppi ja sitten tämmöne elävän Jumalan läsnäolo Pyhän Hengen armolahjoineen, niin mä aattelen, että tää on tulevaisuuden liike.

4.3 Kristittyjen yhteenkuuluvaisuus

Pääloukkaan kristittyjen yhteenkuuluvaisuus tuli haastateltavien alkuperäisiä ilmauksia runsaasti (30). Vastauksissa erottui selvästi se, että New Winen parissa olleiden välille oli syntynyt verkostoja ja monia hyviä ystävyysuhteita jopa yli kirkkokuntarajojen. Opilliset kysymykset eivät ole liikkeen keskuudessa yleisiä, vaan siinä painottuu kristittyjen välinen yhteys, jonka Pyhä Henki saa aikaan. Teologiset erot ovat olemassa, mutta ne eivät ole keskiössä.

K2-H1/8 Varmaan se verkostoituminen... että tulisi sellanen laajempi viitekehys mihin saa lähtee mukaan. Se oli aika tärkeä kokemus. Mää en esimerkiks ollu ennen tehnyt yhteistyötä vapaakirkollisten kanssa... Yhtäkkiä mulla oli hyviä ystäviä vapaaseurakunnista. Tuntui hirmu hyvältä tehdä yhteistyötä ja jakaa yhteisiä kokemuksia.

Toisaalta on huomionarvoista, että Suomen New Wine -verkosto todella näyttää koostuvan etupäässä luterilaisista, vapaakirkollisista ja Vineyard -seurakuntien jäsenistä. Yksikään muu kirkkokunta ei noussut esiin vastauksissa, vaikka luultavasti mukana on taustaltaan laajemman kirjon omaavia kristittyjä. Luterilaiset herätysliikkeet ovat ilmeisesti monipuolisesti edustettuja. Vastauksista välittyi avoimuus kaikkia kristittyjä kohtaan, jotka haluavat jakaa samat arvot keskenään. Mitään yhtä tiettyä määritelmää yhteenkuuluvaisuuden luonteesta ei tämän aineiston pohjalta pystynyt luomaan. Haastateltavat käyttivät siitä erilaisia

termejä¹¹⁷ kuten ekumenia ja yhteiskristillisuus tai allianssihenkiyys. Toisaalta eräs haastateltava koki, ettei New Wine ole yhteiskristillisyyttä eikä allianssikristillisyyttä. Oleellista on keskittyä Kristuksen seuraamiseen ja kristittyjä yhdistäviin asioihin, mikä ikinä onkaan oma perinne ja tausta.

K3-H8/3...meitä yhdistää monet asiat, sillä tavalla et me uskotaan, et Jumala toimii tänäkin päivänä sekä luonnollisesti että yliluonnollisesti ja meillä on oikeasti tehtävä ja myöskin se, että Pyhä Henki voi ohjata meitä meidän elämässä. Ja puhuttiin ikään kuin samaa kieltä, et se oli se, mikä tässä niin sanotussa New Wine yhteisössä niinku yhdistää, että, et se oli meille hieno kokemus löytää näky, et ku se yhdistää yli seurakuntarajojen ja meidän omassa kirkossa yli herätysliikerajojen...

K10-H10/10 ...et jotenkin mä aattelen, et tää ei ole niinkään yhteiskristillistä. Tässä ei niinku pyritä sellaseen, et koetetaan niinku häivyttää tai liudentaa ne meidän eroavaisuudet, vaan oikeasti keskitytään siihen Kristuksen seuraamiseen, ylistykseen, rukoukseen, Raamatun sanan kuuntelemiseen. Koetetaan palvella toisiamme ja yhtäkkiä ne yhteiset asiat onkin niin isoja, et niistä tulee ilo. Ja sit ei tarviikkaan keskittyä niihin, mitkä meitä ehkä jollain tavalla erottaa tai on erilaisia. Eli mä en osaa ehkä määrittellä, minusta se ei myöskään oo allianssikristillisyyttä, mut se ei myöskään oo sellaista yhteiskristillisyyttä. Siinä jotenkin etsitään uudistusta minulle ja meille ja ollaan hirveen ilosia, jos voidaan toisiamme siie auttaa. Ja jotenki ainaki minusta näyttää, et se palvelee kaikkia, jotka haluaa vaan tähän mukaan tulla ilman, että täytyy jättää omaa tunnustuskuntaa tai vähentää siellä käymistä.

Opillisia raja-aitoja ei aineiston mukaan haluta korostaa New Winessa. Vaikka oma kristillinen tausta on tärkeä, se ei rajoita yhteyttä muihin kristittyihin. Yksi haastateltava suri ehtoollisyhteyden puuttumista. New Wine -liikettä ei pidetty itsessään merkittävänä, vaan sen tehtävää olla rohkaisemassa ja palvelemassa kristittyjä. Paikallisseurakuntien tukemista olemassa olevissa kirkkokunnissa pidettiin oleellisena, ei uuden kirkkokunnan syntymistä.

K12-H6/21 New Wine -liike ei ole liike itseään varten... on se ajatus, että ihmiset löytää oman paikkansa arjessa... mä en jotenkin osaa ajatella, et New Wine -liike haluais niinku rakentaa niinku liikettä sinänsä, niinku itsessään. Jotenki aattelen niin, että se toivottavasti on rohkaisemassa ja palvelemassa ihmisiä siihen, että he löytää oman paikkansa tässä maailmassa, Jumalan antaman paikan...

K10-H10/10 Ja, ja jos tutustuu New Wine arvoihin, niin... ja, ja... no joo... ne mahdollistaa sellasen kristittyjen yhteyden ilman, että lähdetään muodostaan mitään New Wine -kirkkokuntaa tai jotakin tällasta. Sehän ei oo New Winen tavote ollu missään ja... Ja sitten, kun New Winen tavoitteena on tää Local Churches Changing Nations, niinku ideana on tukea paikallisseurakuntia.

---

¹¹⁷ Termien määrittely on ilmeisen haastavaa, koska haastateltavilla oli niistä erilaiset mielikuvat. Vapaakirkollinen Suomen Viikkolehti kuvailee allianssikristillisyyttä (SVL 14.11.2018): "Vapaakirkollisuuteen kuuluva allianssihenkiyys ei ole merkinnyt seurakunnasta irrottautumista, vaan uskovien yhteys on toteutettu omaan seurakuntaan sitoutumisesta käsin." Helluntailaisessa Ristin Voitto -lehdessä allianssikristillisyyttä on kuvattu seuraavasti (Luoto 2008): "Allianssiyhteys rakentui yksityisten uskovien henkilökohtaisten suhteiden varaan. Katsottiin, että 'uudestisyntyneiden' kristittyjen kanssa voidaan yhdessä rukoilla sekä julistaa evankeliumin sanomaa. Näin ajatellaan hyvin laajasti edelleenkin." Toisaalta dosentti Tomi Karttunen toteaa (Karttunen 2017): "Ekumenialla tarkoitetaan kristillisten kirkkojen pyrkimyksiä kohti keskinäistä yhteyttä (*fellowship*) ja kirkon näkyvää ykseyttä (*unity*). Se ottaa siis lähtökohdaksi kirkot osana Kristuksen kirkkoa, jonka ykseys on rikkoutunut. Ekumeenisen työskentelyn, joka koskettaa niin asenteita, uskon sisältöä ja teologiaa kuin käytännön yhteistoimintaa, nähdään olevan viime kädessä Pyhän Hengen johdattamaa. Raamatullisena lähtökohdana viitataan paitsi kolmiyhteisen Jumalan ja Kristuksen kirkon yhteyteen myös Jeesuksen ylimmäispapillisessa rukouksessa (Joh. 17:21) ilmaisemaan tahtoon omiensa ykseydestä. Ekumenia on siis osa kristillistä uskoa sekä kirkon perustehtävän uskollista ja uskottavaa hoitamista. 'Yhteis-' tai 'allianssikristillisuus' painottaa enemmän yksilöiden näkymätöntä 'ykseyttä uskossa' sekä 'sydänten yhteyttä'."

Kaksi haastateltavaa nosti esille käytännöllisen tai syvällisen tavan soveltaa teologiaa ja rukoilla yhdessä muiden kanssa. Yhteyden kokeminen ja verkostoituminen nähtiin todella tärkeinä monissa vastauksissa.

K6-H3/6 ...työntekijät verkottuu keskenään ja alkaa vähän jakaa elämää ja rukoilla yhdessä ja pyrkiä oman paikkakuntansa eteen tekee jotain yhdessä ja roh... siis ehkä sit se myöski, että... et nää verkostot tukee kunkin työntekijän, niinku sitä omaa johtamista seurakunnassa tai omaa palvelutehtävää seurakunnassa. Ja antaa mahdollisuuden siihen, et jos jollakin on tosi raskasta, niin sen voi jakaa siinä, ja sitten saada se tuki muilta.

4.4 Arkinen ja elävä kristillisyyys

Nimesin tämän pääluokan arkiseksi ja eläväksi kristillisyydeksi sen vuoksi, että monissa vastauksissa näytti olevan jonkinlainen vastalause, joka kohdistui uskonnon ulkonaiseen, rituaalinomaiseen harjoittamiseen ilman, että sydän on siinä mukana. Tietyissä mielessä uskonnon funktio painottui voimakkaasti, mutta samoin sen performanssi välittyi vastauksista. Tämä näkyi muun muassa lähetystehtävän ja diakonian esiin nostamisena. Kristillisyyttä haluttiin nähdä kiinteänä osana arkea ja tavallista elämää, ei vain sunnuntaisin jumalanpalveluksessa. New Winen nähtiin vaikuttavan seurakuntiin arkista ja elävää kristillisyyttä sen kautta, mitä osallistujat olivat kokeneet tapahtumissa ja retriiteissä. Kristillisyyden aitous ja rentous välittyivät useista vastauksista. Seurakunnan kasvu ja Jumalan läsnäolon etsiminen kulkevat käsi kädessä. Inhimillistä kipua ei väistetty, vaan sille annetaan tilaa osana elämää Jumalaan luottaen.

K7-H3/7 Kaikki semmonen, niinku turha uskonnollisuus, ja semmone turha hartauden harjoittaminen että... Paljo huumoria ja tota... ollaan tavallisia ihmisiä. Ei yritetä mitään ihmeellisiä... ei yritetä olla mitään hurskaita, vaan mahdollisimman tavallisia.

K6-H4/6 ...odotetaan suuria Jumalalta, mut ollaan rehellisiä ihmisten kivun kanssa, et jotenki, jotenki ne on niinku tavallaan vaa niiku semmosii, et nii ja aamen...

K3-H6/5 Mutta olen tarvinnut paikkaa, jossa on voinut latautua. Musta siellä on ollut hyvää opetusta ja hengellisiä ihmisiä ja siellä on ollut myös ihmisiä, jotka sitte jakavat elämästään epäonnistumisia ja vaikeita asioita... se ei ole liike, jossa korostetaan, jotenkin sitä, että kun Jumala tekee työtään, niin kaikki on täydellistä.

Huumori nousi esille useammassa vastauksessa, samoin ilo ja luonnollisuus nähtiin tärkeinä osina kristillistä elämää, koska ne vetävät ihmisiä puoleensa. Virallisuus ja kristilliset maneerit, jotka helposti nousevat papillisesta roolista käsin, nähtiin vieraina ja turhina. Jumalan työhön halutaan luottaa, eikä itse pyrkiä sitä väkisin saamaan aikaiseksi.

K4-H5/4 No, tietysti tällane tietty rentous, se on niinkö sellane vahva piirre, että kun on näitä brittejä kuunnellut, kautta N.N., keitä on muita Hengen uudistuksen kautta New Winessa matkassa ollu ja näin niin, et, et semmoinen tietty rentous, et semmonen paatos, maneerit, pönötys, mikä on niinkö meidän kirkolle ja meidän työntekijöille, koska on tietyt roolit, jotka on vain läsnä ja tietyt perinteet, missä on ollu kasvettu, että miten puhutaan, nii se on ollu itelle semmone, eikä ota niin kauheen vakavasti itseä. ...semmonen tietty rentous, plus sitte se ei oo pumppaamista. Mun ei tarte keksiä, että nyt Jumala tekee ja... et, et saa niinkö, et askel kerrallaan, päivä kerrallaan ja tehtävä kerrallaan, että se on ollu sellane hyvä...

Kolme haastateltavaa nosti esille lapset osana New Winea. Yhdessä vastauksessa kuvastui taustalta kipu siitä, miten lasten ja nuorten kristillisyyden liian helposti sammutetaan väärillä tavoilla. Kesätapahtumien lasten ja nuorten ohjelmien koettiin olevan ikätasoista, hauskaa ja lapsia huomioivaa.

K5-H7/5 ...lapset saa kokea, kokea Jumalan läsnäoloa ja, ja, ja just se tapa ja tyyli millä New Wine sen tuo, niin tuntuu semmoselta hyvältä, niin kuin lapsia ajatellen, että et se ei oo semmosta tiukkapipoista, vaan tämmöstä niinku lasten tason hauskaa ja heidän, ja heidän tasolleen sopivaa, heidän niinku siihen elämäntilanteeseen sopivaa ja ikä, ikään sopivaan myöskin, niin se tuntuu hyvältä, että lapset otetaan sillä tavalla vakavasti ja, ja he ei oo vaan, että heidät pannaan jonnekin lastenhoitoon siksi aikaa, kun vanhemmat osallistuu, vaan heillä on sitä omaa, omaa juttua siellä...

4.5 Rutinoituminen liikkeenä

Aineistosta löytyi rutinoitumiseen liittyviä ilmaisuja, joista osa koski enemmän henkilökohtaista elämää kuin Suomen New Winea liikkeenä. Tarkastelen omaa koettua rutinoitumista seuraavassa tulosluvussa ja tässä liikkeen rutinoitumista. Jonkin verran vastaukset menivät päällekkäin.

Liikkeen rutinoitumiseen vastasi vain neljä haastateltavaa. Kahdella Suomen New Wineassa alusta lähtien mukana olleella vastauksista heijastui kokemus siitä, että alkuaikojen innostus ja pienemmässä porukassa koettu intensiteetti olivat heikentyneet tai ainakin jollain tavalla muuttuneet vuosien kuluessa. Tapahtumien sisältöjen vaihtuminen armolahjoista johtajuuteen saattoi olla yksi tekijä koetussa muutoksessa. Kahdella kokemusta rutinoitumisesta ei ollut, vaan heidän kokemuksensa oli pysynyt vuosien varrella samana. Ehkä muut eivät kokeneet tietävänsä liikkeen historiaa tarpeeksi pitkältä ajalta, tai sitten heidän vastauksensa keskittyivät enemmän tarkastelemaan omaa kuin liikkeen rutinoitumista.

K9-H3/9 ...ne ensimmäiset vuodet siellä Santalassa, niin sehän oli silleen tosi intiimiä... mut nyt ku siellä on parituhatta ihmistä, niin se on muuttanut vähä luonnetta. Siitä on tullu ikään kuin tämmönen kesäkonferenssi, joka on ehkä jotenkin menettänyt jotain siitä intensiteetistä, mikä silllon alkuvuosina oli... mikä on ihan luonnollista, kun väkeä on enempi...

K6-H9/6 No tää on just mun mielestä semmonen mielenkiintone piirre tässä että tota... ehkä siinä nyt on ollu semmosta innostumista asiaan mut... Se semmonen latistuminen, sellasta ei oikein oo...

5. New Wine -liikkeessä mukana olleiden antamat merkitykset

5.1 Millaisia merkityksiä New Wine -liikkeellä on ollut aktiivisesti mukana olleiden elämässä?

Seuraavasta kaaviosta ilmenevät toisen tutkimuskysymyksen perusteella muodostetut pääluokat. Kaaviossa näkyvät alkuperäisten ilmaisujen osuudet sekä prosentteina että niiden lukumäärät suluissa. Selkeästi eniten alkuperäisiä ilmaisuja sisältänyt pääluokka, vaikutus työhön, kattoi 62 prosenttia tämän tutkimuskysymyksen merkittävistä ilmaisuista. Oman uskonelämän vahvistuminen keräsi 30 prosenttia ja omaan rutinoitumiseen liittyviä alkuperäisiä ilmaisuja oli vain kahdeksan prosenttia.

Kaavio 2. Pääluokat tutkimuskysymyksessä, millaisia merkityksiä New Wine -liikkeellä on ollut aktiivisesti mukana olleiden elämässä?

Toisen tutkimuskysymyksen kautta ilmenivät nämä kolme pääluokkaa: uskonelämän vahvistuminen, vaikutus työhön ja oma rutinoituminen. Kaksi ensimmäistä keräsivät suuren enemmistön alkuperäisten ilmausten määrästä. Tämän perusteella voitaneen sanoa, että Suomen New Wine on onnistunut haastateltavien kohdalla hyvin tavoitteessaan, kun se on kouluttanut karismaattisen uudistuksen ja armolahjojen käytön soveltamista omaan työhön käytännön seurakuntaelämässä ja omassa uskonelämässä. Liikkeen vähäiseksi koettu rutinoituminen heijastunee omakohtaisesti koetun rutinoitumisen vähäisyyteen.

5.2 Uskonelämän vahvistuminen

Haastatteluissa merkittäviä ilmaisuja, jotka koskivat oman uskonelämän vahvistumista New Winen seurauksena, tuli kaikkiaan 29 kappaletta. Haastateltavat kuvailivat subjektiivisia kokemuksiaan Jumalan läheisyydestä, todellisuudesta ja voimasta sekä armolahjoista ja Pyhästä Hengestä. Kokemusta pidettiin tärkeänä, jotta uskonelämä voisi uudistua eli säilyä elinvoimaisena jatkuvasti ja oma jumalasuhte tai vakaumus edelleen vahvistuisi. Avoimuus Pyhälle Hengelle nähtiin keinona tähän. Toisaalta ymmärrettiin, että kokemus ei ollut tarkoitettu vain itselle, vaan muitakin varten ja lähetyskäskyn toteuttamiseksi.

K7-H7/7 ...musta New Winen korostus siinä, että Pyhä Henki on tässä tuomassa sen elämän ja voiman, että meissä voi tapahtua muutosta ja Paavali puhuu tästä mielenmuutoksesta, että se on mahdollista avautumalla Pyhälle Hengelle ja pyytämällä hänen apuaan päivittäin on mahdollista elää uudistunutta elämää päivittäin ja suuntautua ulospäin toisia ihmisiä kohti. Mä nään, että Pyhä Henki on ihan ratkaiseva tässä, että voi olla toteuttamassa Jeesuksen lähetyskäskyä esimerkiksi. Tuota, et sillä tavalla New Wine on ollut tosi merkittävä...

K1-H1/5 Se oli yhteinen... vahva kokemus... sellasesta... Jumalan läheisyydestä... siin oli semmosta sopivaa huumoria ja leppoisuutta... ja vahvaa kokemusta Jumalan läheisyydestä... se oli kyllä erikoisia ne alkuajat.

Armolahjojen merkitykseen liittyvissä alkuperäisissä ilmauksissa ei korostunut hurmoksellisuus tai voimakkaat tunteet, vaan pikemminkin leppoisuus, sopiva huumori, kotoisuus ja päivittäinen arkisuus samaan tapaan, kuin lappio on arkinen työkalu sille, joka kaivaa ojaa. Ilman lapiota työn tekeminen olisi yhtä vaikeaa kuin papin työ ilman armolahjoja. Haastateltavat kuvailivat kokemuksiaan hoidetuksi ja haastetuksi tulemisella, rohkeuden ja innostuneisuuden lisääntymisellä sekä Jumalan lapsen identiteetin vahvistumisella. Yhdelle haastateltavalle merkittävä kokemus 1990-luvun lopulla oli oman vaimon kokema profetia ja samassa tilanteessa tapahtunut parantuminen vanhasta traumasta.

K3-H10/3 ...asia, mikä siellä tapahtu oli se, kun sain seurata vierestä, kun mun vaimolle sanottiin niin osuvia asioita, mitkä on mahdottomia tietää inhimillisesti. Ja sit mä sain seurata vieressä, kun vaimo vapautu traumasta rukouksen kautta. Ja se on ollut pysyvä se vaikutus.

Yksi haastateltava korosti suhteensa Raamattuun muuttuneen myönteisemmäksi New Winen vaikutuksesta sekä itse luettuna että New Winessa opetettuna. Tämä tuli ilmi peräti neljän eri kysymyksen vastauksissa. Suhtautuminen Raamattuun oli hyvin myönteinen haastateltavien parissa. Kaksi haastateltavaa mainitsi rukouselämänsä muuttuneen enemmän läheisyydeksi Jumalan kanssa ja olevan uskontäyteisempää. Yleiset, tarkemmin määrittelemättömät kokemukset liittyivät rohkeuden ja lähimmäisenrakkauden kasvulla, haluun innostaa muita ja kulkea heidän rinnallaan. Vastauksista ei yleisesti ottaen välittynyt kaikkivoipaisuutta tai ylemmyyttä muita kohtaan, vaan arjen realismia ja uskon perusasioiden korostumista.

K5-H5/5 ...sama taistelu syntiä vastaan edelleen jatkuu, että pyhitys on edelleen Kristus -vetoista meininkiä, että armon varassa tetsataan ja tätä rataa, et ei siinä siis sillä tavalla oo semmone niinkö, että, et, et edelleen niinkö tarttee toisten kristittyjen yhteyttä, edelleen tarttee ehtoollista ja evankeliumin julistusta ripissä tai yleisesti...

5.3 Vaikutus työhön

Pääloukka, jonka nimesin New Winen vaikutukseksi työhön, keräsi koko tässä tutkimuksessa kaikkein eniten merkittäviä ilmauksia (59). Voitaneen todeta, että New Winen kautta oli koettu paljon sellaista, joka oli vaikuttanut haastateltavien omaan työhön kristillisessä viitekehysessä.

New Wine oli vaikuttanut yhdellä haastateltavalla suoraan työpaikan syntyyn ja käytännössä kaikilla haastateltavilla jollakin tavalla myönteisesti omaan työhön tai työyhteisöön. Hengellisen uudistuksen ja armolahjojen käytön soveltaminen omassa työssä oli monille se kaikkein merkittävin anti, jota New Wine oli tuonut. Seurakuntien toimintakulttuurin uudistaminen nähtiin tärkeänä muutoksena sekä armolahjojen käytön että vapaaehtoisten seurakuntalaisten vastuutehtäviin saamisen kautta. Varsinkin luterilaisessa viitekehysessä New Winessa saatu rohkaisu oli innostanut aloittamaan tai jatkamaan messu- tai jumalanpalvelusyhteisöjä. Seurakunnan toimintaan otettiin mukaan ylistyslauluja, Jumalan äänen kuulemista ja rukouspalvelua. Paikallisseurakuntaa tai messuyhteisöä, jonne voi mennä lasten kanssa ja jota voi pitää ikään kuin perheenä, pidettiin tärkeänä.

K6-H1/15 ...koska New Winessa oli aina se paikalliset seurakunnat se ykkösjuuttu ja se oli... vaikkei olisi New Winea, niin tajuaa, et se on tärkeä... se on se, että sitä kautta se täytyy rakentaa, ettei oo vain niinku projekteja, ei tehdä tai jotain työmuotoa, vaan et tehdään sitä kokonaisuutta, rakennetaan ja niillä ajatuksilla ja arvoilla, käytänteillä...

K11-H3/11 ...totta kai tää, mitä mä oon oppinut New Winessa, mikä liittyy justiin esmes rukoukseen toisen puolesta ja Jumalan kuuntelemiseen ja kaikkeen tällaseen, niin kyllähän se on tullu vahvasti mukaan.

K11-H6/20 Kyl mä aattelen, mitä se on tuonu... on tietysti sitä, ett jokaisella seurakuntalaisella on oma tehtävä ja kutsumus ja lahjojen pitäisi olla käytössä ja niitä rohkaistaan käyttämään... jotenkin se terävöittää sitä... ja avoimuutta Jumalan työlle... ja on se tuonu rohkaisua ihmisille ottaa oma paikkansa ja toimia ja... no niin... onhan se niin kun tuonut eri puolille Suomee iloa ja eloa ja toimintaa ja evankeliumin eteenpäin menemistä ja halua yrittää tehdä asioita...

Pyhän Hengen merkityksen ymmärtämistä seurakuntatyössä pidettiin ratkaisevan tärkeänä. Pyhä Henki koettiin johdatuksen antajana, joka puhuu ja ohjaa työssä siinä, mitä suunnitella, mitä opettaa seurakunnalle ja mitä rukoilla ihmisten puolesta. Virkatyön koettiin muuttuneen hengellisesti eläväksi Pyhän Hengen vaikutuksesta, jota ei tässä kuvailtu hurmion kautta, vaan tasaisen vakaana vaikutuksena.

K12-H7/12 ...ainaki täällä on moni luterilaisen kirkon työntekijäki on kokenu Pyhän Hengen uudella tavalla nii, et se työnkuva on muuttunut, että on alkanu enemmän elää, elää myöski siin työssä näin hengellisesti, että sitä ei tee virkatyönä, vaan että Pyhä Henki voi vaikuttaa, voi rukoilla asiakkaiden puolesta.

K6-H9/6 ...itellä ainakin semmone kiehtovin ja mielenkiintoin piirre että... siinä ei niinku sinänsä tämmöstä hurmioitumista oo, vaan se ollu tasasen vakaata, niinku uudelleen ja uudelleen asian löytymistä...

Seitsemän haastateltavaa mainitsi oman kutsumuksensa tai päämäärätietoisuutensa työtään kohtaan vahvistuneen New Wine kautta. Oma keskeneräisyys ei ollut kielteinen asia. Kutsumus oli koettu useimmiten paikallisseurakuntaan tai kirkon työhön ja se oli koettu pyhänä, tärkeänä voimavarana tai levollisena luottamuksena Jumalaan vaikeina hetkinä. Turvallisuushakuisuus oli vaihtunut haluksi lähteä yhdessä muiden kanssa kirkkorakennuksen ulkopuolelle toteuttamaan Jumalan antamaa tehtävää armolahjojen ja Pyhän Hengen rohkaisemina.

K7-H5/7 ...me nyt ei vaan koko ajan eletä siinä vain alttarin ja alttarikaiteen välisessä turva... turvateologian todellisuudessa, vaan Jumalan Henki haluaa sieltä kiinteistöistä lähteä vähän laajemmallekin duunaileen, nii kyl näitä armolahjoja ihan sikana tarvitaan. ...mutta sitte tää todellisuus, et Pyhä Henki ja Jumalan Kolminaisuus tarttuu sua kädestä kii, et hei, lähetään. Tehdään yhdes. Otetaan kavereita mukaan ja mennään tonne baanalle ja tehdään tää, et tää on ollu niinku se hieno, hieno niinko löytö.

Armolahjojen osuus näkyi useissa vastauksissa osana muita aiheita. Seurakuntaelämän unelmana pidettiin Uuden testamentin kristillisyyttä, armolahjoja ja diakoniaa yhdessä. Armolahjat eivät korostuneet joinakin erityisinä asioina tai ihmeinä, vaan tavallisena ja arkipäiväisenä osana kristityn elämää.

K5-H4/5 Ja, ja sit ehkä käytännössä sitte se, et ihan siis niinku semmone armolahjojen käyttö ja, ja tavallaan semmone niinku lainausmerkeissä "arkipäiväistynyt"...

Työhyvinvointi nousi omaksi yläluokakseen, joka ilmeni työn mielekkyyden ja innostuneisuuden lisääntymisenä, kiitollisuutena, motivoitumisena ja tuen saamisena. Haastateltavat kokivat voiman ja omien voimavarojen lisääntymistä sekä syttymistä uudelleen omaan työhönsä. Yksi haastateltava koki saaneensa New Winen kautta koko elämänsä ja persoonaansa vaikuttavan lahjan. Yleisesti työhön oli tullut rentoutta, kun oli ymmärtänyt, että epäonnistuminen on sallittua ja samalla keino oppia ja kasvaa.

K9-H9/9 ...mun mielestä New Winen yks anti on meille ollut justiin se, että se on antanut semmosen turvan, että on ihan ok mokata tai jopa niin pitkälle, että oppiakseen täytyykin välillä mokata. Muuten ei opi mitään. Niin kyllähän se niinku pudottaa paljon paineita pois.

Toisaalta yhden haastateltavan kohdalla omakohtainen hengellinen uudistuminen New Winen kautta oli tuonut paljon lisää työtä. Hän oli kokenut kipua siitä, etteivät muut ympärillä olleet nähneet hengellistä uudistumista ja armolahjoja tärkeinä tai tavoiteltavina asioina.

K6-H10/6 ...eipä tämä kaikkia uudista, ei tämä kaikille kelpaa. Eli uusi viini on joillekin vähän liian uutta ja vaan sanotaan, että vanha on hyvää, että ei me haluta Raamatusta tätä armolahjapuolta, koska me ollaan totuttu, että niistä vaan luetaan, mutta niitä ei käytetä. Ja se on mulle ollu semmonen jaksamista verottava asia.

5.4 Oma rutinoituminen

Omassa elämässä koettuun rutinoitumiseen vastasi kuusi haastateltavaa. Osa tunnisti selvää rutinoitumista New Wine -liikkeen alkuajoista. Jumalan voiman läheisyyden kokeminen oli ollut alussa vahvempaa kuin nyt ja alun innostus oli tasoittunut. Osa haastateltavista sen sijaan ei ollut kokenut mitään mainittavaa muutosta, vaan kokemus oli pysynyt samana. Toiset kuvailivat vahventuvaa kokemusta, jossa ei ollut ollut alkuhuumaa mukana. Armon kokeminen oli syventynyt armolahjojen ja Pyhän Hengen kautta.

K8-H2/15 ...mut jotenki sillo alkuinnostuksessa oli semmonen niinku ehkä rajatonkin olo, että hetkinen tässä nyt niinku ollaan mukana jossakin suuressa ja me muutetaan koko Suomi... mut sitte mä tajusin, että jokaisen liikkeen ja jokaisen ihmisen kutsu on rajallinen...

K8-H8/10 Ei ehkä sellaista alkuhuumaa sillä tavalla, et enemmänkin se oli haasteellista. Nautin siitä nyt enemmän kuin alkuaikoina. Yhteinen ylistys on tullut tärkeämmäksi, siihen mä en päässyt vielä mukaan alussa... Ei sellasta mitenkään ylenpalttista... mutta ei ois erityistä tunnekuohuntaa ollu...

K6-H10/6 No mä en kyllä ainakaan tunnista minkäänlaista latistumista, koska... mmm... ja tavallaan mä en tunnista myöskään alkuhuumaa. Mä tunnistan vaan sellasen, et nyt tää lokahti. Semmosen, et jos aina on käyttänyt vähän liian isoja tai vähän liian pieniä kenkiä, niin nyt yhtäkkiä: Nää on sopivat!

6. Johtopäätökset ja pohdinta

6.1 Johtopäätökset

Tutkielmani lopussa tarkastelen tutkimustuloksiani verrattuna teoreettisiin näkökulmiin ja tutkimukselliseen taustaan. Lisäksi pohdin tutkimuksen luotettavuutta ja mahdollisia aiheita jatkotutkimuksiin. Tässä tutkimuksessa selvitin New Wine -liikkeen merkitystä suomalaisessa kristillisessä kentässä. Tutkimuskysymykseni jakaantui kahteen osaan ja tarkastelin molempien kysymysten ohessa sitä, miten haastateltavat kokivat rutinoitumisen vaikutuksen.

Ensiksi selvitin, millaiseksi Suomen New Wine -liike on muotoutunut.

Tutkimustulosten perusteella liike edustaa maltillista karismaattista kristillisyyttä. Vaikka armolahjoilla ja Pyhän Hengen kokemisella on suuri painoarvo liikkeen parissa, ei se näytä ottavan äärikarismaattisia muotoja. Toinen vahvasti painottuva piirre tämän tutkimuksen mukaan on kristittyjen yhteenkuuluvaisuus yli kirkkokuntarajojen. Laaja verkostoituminen ja työyhteyttä syvemmälle menevä ystävystyminen on tyypillistä liikkeen parissa toimiville. Haastateltavilla oli hyvin erilainen käsitys siitä, onko New Wine ekumeeninen, yhteis- vai allianssikristillinen. Hajonta kuvastaa ehkä sitä verkostomaista löyhää luonnetta, jollainen New Winella Suomessa on. Se ei ole opillisesti määritelty kristillinen liike, vaan pitkälti ihmissuhteisiin perustuva verkosto. Liike korostaa olemassa olevia kirkkollisia rakenteita ja niissä toimimista, ei uuden kirkkokunnan perustamista. Nykyisiä rakenteita halutaan uudistaa tuomalla niihin arkista ja elävää kristillisyyttä. Pelkät uskonnolliset rituaalit eivät ole se, mitä halutaan, vaan pikemminkin kaivataan Pyhän Hengen uudistamia sydämiä.

Toiseksi selvitin, millaisia merkityksiä Suomen New Wine -liikkeellä on ollut aktiivisesti mukana olleiden elämässä. Tulokset jakaantuivat kahteen selkeään osaan, joista ensimmäinen oli liikkeen vaikutus oman uskonelämän vahvistumisessa. Pyhän Hengen kokeminen ja armolahjat nousivat tärkeille paikoille uskoa vahvistavina tekijöinä. Toiseksi tämän tutkimuksen mukaan New Wine -liikkeellä on ollut suuri merkitys haastateltavien työhön, jossa samoin Pyhän Hengen merkitys tuli selvästi esiin. Toimintakulttuurin uudistaminen karismaattisempaan suuntaan nähtiin tärkeänä. Kutsumus, päämäärätietoisuus ja työhyvinvointi olivat saaneet positiivista vaikutusta New Winen kautta.

Yhdistin rutinoitumisen tarkastelun tässä kohtaa samaan kappaleeseen, koska rutinoituminen ei noussut niin vahvasti esille aineistossa kuin alun perin ajattelin. Liikkeen rutinoituminen koettiin vähäiseksi, samoin oma, itse koettu rutinoituminen suhteessa New Wineen. Ehkä en osannut kysyä oikealla tavalla tähän liittyviä kysymyksiä, tai voi olla, että liike on vielä niin nuori, ettei varsinaista rutinoitumista ole ehtinyt paljoakaan tapahtua.

6.2 Pohdinta

Tutkielmani alussa tarkastelin lyhyesti karisman käsitettä uskontososiologiassa. Suomen New Wine -liikkeessä ei tämän tutkimuksen valossa noussut esiin erityistä profettaa tai vastaavaa henkilöä, jolla olisi hallussaan muista poikkeavaa karismaa. Jotkut haastateltavat viittasivat muutamiin anglikaanikirkon pappeihin ja piispoihin, jotka ovat olleet mukana sikäläisessä karismaattisessa uudistusliikkeessä. Samoin viitattiin joihinkin Suomen New Winen johtoryhmän alkuperäisiin jäseniin. Kummassakaan tapauksessa sävy ei ollut sellainen, jossa heitä olisi glorifioitu erityisinä voideltuina, vaan pikemminkin heitä ajateltiin tasavertaisina henkilöinä, jopa ystävinä. Helluntailais-karismaattisessa liikehdinnässä yleistä vahvaa ja autoritaarista johtajuutta ei tässä tutkimuksessa ilmennyt.

Englannin anglikaanikirkon hengelliseen uudistumiseen, josta New Wine -liike on lähtenyt liikkeelle, vaikutti huomattavasti pastori John Wimber Vineyard -liikkeestä. Weberin kuvaus poikkeuksellisesta karismasta sopii tässä yhteydessä ehkä parhaiten Wimberiin. Kuitenkaan tämän tutkimuksen kohdalla häneenkään ei Suomen New Winessa suhtauduttu poikkeuksellisesti. Wimber ei sinänsä levittänyt uutta uskonnollista ideaa, vaan hänen toimintansa oli osa helluntailais-karismaattista liikehdintää, joka tosin on ottanut jokaisessa aallossaan uusia ilmenemismuotoja tai uudelleen muovannut vanhoja. Toronton siunauksena tunnetuksi tulleet esoteeriset ilmiöt eivät tässä tutkimuksessa nousseet esille. Wimberin opetusten vaikutus on nähtävillä ainakin tavassa, jolla Suomen New Wine -liikkeessä painotetaan Pyhän Hengen kohtaamista ja armolahjojen käyttöä.

Suomen New Wine -liike näyttää korostavan karisman kuulumista kaikille kristityille, mikä ilmenee Pyhän Hengen läsnäolon kokemisena ja armolahjoina. Yleisesti ottaen helluntailais-karismaattisessa liikehdinnässä karisma eli Pyhän Hengen kokeminen ja armolahjat ovat kaikkien uskovien ulottuvilla. Ekstaasihakuisuus Pyhän Hengen kokemiseksi saatetaan helposti liittää globaaliin helluntailais-karismaattiseen liikehdintään. Haastatteluissa tätä tai muita erityiskeinoja karisman saavuttamiseksi ei ilmennyt, vaan vaikuttavina tekijöinä näyttivät olevan ensi sijassa kristittyjen välinen yhteys, Raamatun opetus ja Jumalan ylistäminen.

Helluntailais-karismaattisessa liikkeessä tyypillisesti käytetyt termit henkikasteesta tai Hengellä täyttymisestä olivat aineistossa olemattoman vähäisiä. Tämän tutkimuksen aineistossa ei tullut esille Jeesuksen toinen tulemus ja sen odottaminen, mikä on ollut hyvin tyypillinen piirre varsinkin klassisessa helluntailaisuudessa ja minkä Weber oletti olevan tunnusomaista kristityille karismaattisten lahjojen ohella. Puhe uudestisyntymisestä ei noussut

esille aineistossa, vaikkakin kesätapahtumien iltatilaisuuksissa usein annetaan kuulijoille mahdollisuus ottaa Jeesus vastaan elämäänsä. Näissä kohdissa luultavasti näkyy Suomen New Wine -liikkeen pyrkimys korostaa kristittyjen yhteyttä ja siksi välttää hankalina koettuja teologisia termejä ja oppeja. Tällainen teologinen joustavuus on yksi toisen aallon eli karismaattisen liikkeen yleisistä piirteistä.

Pyrkimys ja avoimuus yhteistyöhön erilaisten verkostojen kautta, tekniikan käyttö, ylistymusiikki ja henkilökohtaiset todistukset ovat Suomen New Wine -liikkeessä olevia piirteitä, jotka muistuttavat globaalia helluntailais-karismaattista liikehdintää. Ilmeisesti New Wine kokoaa etupäässä luterilaisia, vapaakirkollisia ja Vineyard -seurakuntien jäseniä, mutta se korostaa voimakkaasti kaikkien kristittyjen välistä yhteyttä ja verkostoja.

Verkostoteorian mukaan ihmiset hyötyvät sosiaalisista verkostoistaan monin tavoin. Ne tukevat paitsi henkistä ja fyysistä hyvinvointia sekä tuovat vakautta ja tunteen kuulumisesta johonkin. Uskonnollinen verkosto vaikuttaa usein muutosta yksilön käyttäytymiseen. Kääntymyskokemuksista kertominen vahvistaa verkostoon kuuluvien uskomuksia.¹¹⁸ Verkostoituminen on monille se kaikkein tärkein tekijä sille, että haluaa liittyä osaksi jotain uskonnollista ryhmää sekä jakaa sen arvot ja uskomukset.¹¹⁹ Sosiaalisia siteitä käytetään uskonnollisissa liikkeissä yleisesti oman sanoman levittämiseen. Monet tutkimukset ovat osoittaneet sen, että uskonnolliseen ryhmään liittyminen on tavallisempaa silloin, kun siellä on jo joku, jonka henkilö tuntee entuudestaan, oli hän sitten perheenjäsen, naapuri tai tuttava jotain muuta kautta.¹²⁰ Löyhät verkostot ovat yhtä aikaan helposti lähestyttäviä, mutta samalla sellaisia, joista voi erota vaivattomasti.¹²¹

Suomen New Wine on ollut alusta lähtien löyhä yhteistyöverkosto. Mukaan tulleet osapuolet ovat vastanneet verkostoitumisprosessin vaatimiin johtamistarpeisiin samaan tapaan kuin Jari Kattainen kuvailee väitöskirjansa johtopäätöksissä heterarkkisia verkostoja. Tämä tarkoittaa sitä, että mukana olevat organisaatiot suosivat tasavertaisuutta ja sitä, että kukin osapuoli ottaa vastuuta verkostoitumisesta. Tällaista verkostoitumista vahvistetaan siten, että organisaatiot ohjaavat omia johtamisresurssejaan yhteiseksi hyväksi.¹²² Suomen New Winen johtamistarpeena oli yhteistyön alkaessa löytää tapahtumille virallinen järjestäjätaho, joka alun pitäen oli Suomen teologinen opisto. Nykyisin sitä varten on perustettu oma yhdistys ja

---

¹¹⁸ Jindra 2014, 19.

¹¹⁹ Jindra 2014, 129.

¹²⁰ Everton 2015, 3.

¹²¹ El Gamal & Kim 2011, 600.

¹²² Kattainen 2016, 233—234.

vastuunkantajaretriitit löytyvät evankelis-luterilaisen kirkon henkilöstökoulutuksen tarjonnasta. Suomen New Winea on johdettu johtotiimin kautta, joka alussa muodostui ystävyysuhteiden kautta. Rakenne ei ole ollut hierarkkinen, vaan heterarkkinen.

Kattaisen tutkimuksen perusteella niin sanottu verkostonkutoja toimii heterarkkisessa verkostossa yhteisen asian edistäjänä ja hänet koetaan sellaiseksi.¹²³ Vaikka oma tutkimukseni ei käsitellyt Suomen New Winen johtamisperiaatteita, on tutkimusaineistossani nähtävissä samoja piirteitä heterarkkisesta verkostoitumisesta. Suomen New Wine ei liene ollut itseorganisoitunut verkostoitumisprosessissaan vaan verkostonkutojana toimi alussa Suomen teologinen opisto ja siellä johtotehtävissä toimineet henkilöt. Suomen New Wine on vahvasti verkostoihin perustuva liikehdintä, jossa henkilösuhteet - toinen toisensa tunteminen ja ystävyysuhteet - ovat olleet merkittäviä. Näin ollen hierarkkinen johtaminen ei ole ollut yhtä luonteva ja toimiva tapa toimia kuin heterarkkinen.

Tämän tutkimuksen aineistossa oli selvästi nähtävillä New Winen positiivinen vaikutus uskonelämän vahvistumiseen sekä työhyvinvointiin, jotka liittyivät samalla tavalla ajattelevien kautta saatuun tukeen ja verkostoihin yli kirkkokuntarajojen. New Wine -liike mahdollistaa ainakin seurakunta- ja järjestötyössä oleville kanavan, jossa yhteisten arvojen vahvistuminen ja maltillisen karismaattisen kristillisyyden käytänteet voivat saada tukea verkostoitumisen kautta. Tämän kaltainen verkostoituminen ei ole uutta kristillisyydessä, mutta se kertoo osaltaan sellaisesta ilmiöstä, että yhä nykypäivänäkin sosiaalisilla suhteilla – ystäväyhteyksillä ihmisten kesken – on suuri merkitys erilaisten liikkeiden menestykselle.

Työhyvinvointitutkimuksia on tehty paljon luterilaisen kirkon sisällä. Karismaattisuutta ei erikseen näissä tutkimuksissa ole eritelty. Vuonna 2014 Kati Niemelän tekemässä tutkimuksessa papeilta, teologeilta ja kanttoreilta pyydettiin vastauksia väittämään: “Työssäni minusta parasta on...” Kaksi eniten vastauksia kerännyttä vaihtoehtoa papeilla ja teologeilla olivat ihmiset, auttaminen ja kohtaaminen (39 prosenttia) sekä hengellinen ulottuvuus (21 prosenttia).¹²⁴ Karismaattisuus on luonnollisesti lähellä jälkimmäistä, mutta se on tuskin ollut läheskään kaikkien vastaajien mielissä kyselyä täytettäessä. Tämän tutkimuksen taustaluvussa esittelin vuonna 2015 tehtyä kyselyä, jonka perusteella kirkon työntekijöistä vain 2,7 prosenttia piti itseään karismaattisen liikkeen jäsenenä. Luku on hyvin pieni ja luultavasti osaltaan sen vuoksi Niemelä ei ole nähnyt tarpeelliseksi eritellä karismaattisuutta omaksi kysymyksekseen.

---

¹²³ Kattainen 2016, 235.

¹²⁴ Niemelä 2014, 48.

Niemelä oli jakanut tutkimuksensa perusteella vastaajat työorientaation mukaisesti viiteen ryhmään. Laaja-alaisesti suuntautuneiden ryhmässä (44 prosenttia) aktiivinen rukouselämä, oma usko ja hengellinen elämä olivat suuria voimavaroja. Toiseksi suurimmassa ryhmässä, jumalanpalveluselämään suuntautuneet (31 prosenttia), tärkeitä voimavaroja olivat Raamattu, rukous ja oma hengellinen elämä. Samat olivat tärkeitä pienimmässä ryhmässä, julistamiseen suuntautuneet (3 prosenttia). Kahdessa muussa ryhmässä, auttamiseen ja oikeudenmukaisuuden edistämiseen suuntautuneet (16 prosenttia) sekä perussuuntautuneet (7 prosenttia), eivät hengellisyyteen, rukoukseen tai kutsumukseen liittyvät voimavarat nousseet kovin merkittäviksi.¹²⁵ Missä määrin karismaattisesti orientoituneet jakautuvat näihin ryhmiin, on tällä hetkellä pelkkien valistuneiden arvausten varassa. Rukous, Raamattu, oma uskonelämä ja hengellinen elämä nousivat tässä tutkimuksessa tärkeiksi tekijöiksi työhyvinvoinnille Suomen New Winessa mukana oleville.

Englannin anglikaanikirkon papiston parissa karismaattisuuden merkitystä työhyvinvoinnille on tutkittu. Tulokset antoivat viitteitä siitä, että karismaattisuus antoi papeille emotionaalista vakautta ja lisäsi työtyytyväisyyttä.¹²⁶ Karismaattisuuden vaikutus ihmisen psyyken hyvinvointiin on ainakin tässä mielessä muuttunut 1960-luvun käsityksistä huimasti.

New Wine näyttää sopeutuvan ja joustavasti täyttävän tietynlaisen keskitien karismaattisen hengellisen tarpeen suomalaisessa kristillisessä kentässä, jossa halutaan ottaa vakavasti klassinen kristinusko, Raamattu, Jumalan yliluonnollisuus ja yhteys Pyhään Henkeen tavallisen arjen keskellä. Tässä mielessä New Wine -liikettä voidaan pitää jollain tasolla konservatiivisena kuten muutakin helluntailais-karismaattista kristinuskkoa. Mahdollisesti luterilaisen kirkon parissa saadut huonot kokemukset esimerkiksi Markku Koiviston työn kautta koetusta karismaattisuudesta vaikuttavat maltillisuuden pyrkimykseen.

Ruumiillisuus ja tavallisen arjen toimintojen pitäminen pyhinä ovat osa helluntailais-karismaattisen liikehdinnän elettyä uskonnollisuutta. Samaan kategoriaan voitaneen liittää ruumiillisen terveyden korostaminen parantamisen kautta.¹²⁷ Suomen New Wine -liikkeessä arkisen kristillisyyden korostaminen liittyy juuri helluntailais-karismaattisen kristillisyyden ruumiillisen puolen painottumiseen ilman ajallisen menestyksen vaatimusta. Sekulaarin uskonnollisuuden piirre, jossa tämänpuoleinen ylikorostuu tuonpuoleisen kustannuksella, ei ilmennyt tässä tutkimuksessa.

---

¹²⁵ Niemelä 2014, 37–40.

¹²⁶ Francis & Turton 2002, 139–141.

¹²⁷ Robbins 2010, 165.

Karismalle on Weberin mukaan tyypillistä sen asettuminen olemassa olevaa pysyvää tilaa vastaan haastaen ja horjuttaen sitä. Suomen New Wine ei anglikaanisen esikuvansa mukaisesti ole pyristellyt eroon perinteisistä kirkollisista rakenteistaan. Se on pyrkinyt löytämään tapoja, miten hengellistä uudistumista voisi toteuttaa olemassa olevien rakenteiden sisällä, ei niistä erkaantumalla. Kohderyhmäksi valitussa joukossa haastateltavien työnimikkeitä olivat pappi, pastori, diakoni ja opettaja. Monien kohdalla korostui halu palvella juuri omaa taustayhteisöä, vaikkakin eri tavalla ajattelevien taholta oli koettu vastustusta. Sen tuoma kipu ei ollut vähentänyt heidän haluaan sitoutua taustayhteisöön. New Wine pyrkii helpottamaan karismaattisen uudistuksen soveltamista käytännön seurakuntaelämään kahdella tasolla. Yhtäältä se haluaa vaikuttaa ylätasoon kouluttamalla vastuunkantajia ja johtotehtävissä olevia muun muassa retriittien kautta. Toisaalta liike haluaa tarjota samaa ruohonjuuritasolle maallikoille tai seurakunnan rivijäsenille esimerkiksi kesätaapahtuman kautta. Mielestäni kohderyhmäni valinta oli tässä tutkimuksessa hyvin perusteltu siitäkin syystä, ettei Suomen New Wine -liikettä ole aikaisemmin tutkittu. Tutkimus osoitti, että kohderyhmässä oli tapahtunut sitä vaikutusta, jota liike on pyrkinyt toteuttamaan.

Luterilaisen kirkon sisällä on 2000-luvun vaihteessa alkanut messu- tai jumalanpalvelusyhteisöjen liikehdintä. Se korostaa seurakunnan uudistumista nimen omaa yhteisöllisenä yhteisönä, ei instituutiona. Liikehdintä ei ole vahvasti organisoitunut, vaan toimii löyhänä verkostona.¹²⁸ Tässä tutkimuksessa nousi esille New Winen ja joidenkin luterilaisten messuyhteisöjen välinen yhteys. Seurakuntien toimintakulttuurien uudistamisessa New Wine oli antanut virikkeitä yhteisöllisempien kokoontumismuotojen aloittamisessa ja kehittämisessä. Helluntailais-karismaattisessa liikkeessä tyypillinen painotus yhteisöön kuulumisesta ei ole kohdistunut varsinaisesti New Wineen, vaan paikalliseen seurakuntaan tai messuyhteisöön.

Sekularisaatio on heikentänyt Suomessakin institutionaalista uskonnollisuutta, jota voimakkaimmin edustaa luterilainen kansankirkko. Karismalla ja sekularisaatiolla näyttää olevan ainakin yksi yhteinen piirre, vaikka ne kuvailevat eri ilmiöitä. Molemmat nimittäin asettuvat institutionaalista uskonnollisuutta vastaan. Sekularismi saattaa osaltaan helpottaa karismaattisen uudistusliikkeen vaikutusta sekä kirkossa että yhteiskunnassa, koska se vapauttaa tilaa henkisyydelle ja uudelle uskonnolliselle liikehdinnälle. Uskonto ei ole kuolemassa, vaan se ottaa uusia ilmenemismuotoja myös kristinuskon ja luterilaisen kirkon

---

¹²⁸ Hannikainen 2020, 2.

piirissä. Toisaalta karismaattinen uudistus näyttää tavallaan vastustavan sekularisaatiota ilmiönä, koska se vaikuttaa lisäävän ihmisten uskonnollisuutta jopa institutionaalisen uskonnollisuuden sisällä. Stark & Bainbridge totesivat¹²⁹ jo useampi vuosikymmen sitten, että sekularisaatio kiihdyttää uskonnollista innovointia ja tarvetta hengelliselle uudistukselle.

Tässä tutkielmassa on selvitetty, millaiseksi Suomen New Wine -liike on muotoutunut ja millaisia merkityksiä liikkeellä on ollut aktiivisesti mukana olleiden elämässä. Laadullinen tutkimusote on toiminut hyvin näiden kysymysten selvittämisessä, koska se on antanut haastateltavien omalle äänelle mahdollisuuden tulla kuulluksi. Koska tutkimusaineisto oli pieni, ei sen pohjalta voi tehdä tilastollisia yleistyksiä.

Puolistrukturoidun teemahaastattelun vapaamuotoinen rakenne tarjosi hyvän keinon tutkimuksen aineistonkeruuseen. Minun oli mahdollista kysyä tarkennuksia ja jatkaa tarvittaessa jotain kiinnostavaa aihetta syvemmälle, kun sellaiseen tuli mahdollisuus. Tästä huolimatta rutinoitumiseen liittyvä aineisto jäi harmillisen vähäiseksi, enkä huomannut sitä riittävän ajoissa haastatteluja tehdessäni. Tutkimuksen teoreettiset näkökulmat ja tutkimuksen tausta tarjosivat riittävän viitekehyksen Suomen New Winen tarkasteluun ilmiönä ja osana helluntailais-karismaattisen liikehdinnän monimuotoisuutta.

Helluntailais-karismaattinen liikehdintä tuo jatkuvasti uusia vaikutteita globaalista etelästä länsimaihinkin ja Suomeen. Etelän kirkoilla on vahva tavoite evankelioida hengellisesti kuollut länsi uudelleen.¹³⁰ Tiedonvälityksen nopeutuminen internetin eri kanavien kautta mahdollistaa yhä uusien virtausten saapumisen ympäri maailmaa. Tätä karismaattisen tiedonvälityksen tulvaa voisi tutkia esimerkiksi niiden uusien hengellisten yhteisöjen kautta, joita varsinkin pääkaupunkiseudulle syntyy jatkuvasti lisää. Suoraan New Wineen kohdistuvassa tutkimuksessa voisi selvittää määrällisen tutkimuksen kautta liikkeen piirissä olevia taustayhteisöjä ja syitä, miksi ne ovat tulleet siihen mukaan.

Luterilaisten messuyhteisöjen ja New Winen välinen yhteys kaipaisi tarkempaa selvitystä, mitä vain sivuttiin tämän tutkimuksen aineistossa, samoin Alfa ja New Winen yhteys suomalaisessa kontekstissa. Eri oppialoja yhdistävässä tutkimuksessa voisi olla mahdollisuus vertailla New Winen arvoja systemaattisen teologian viitekehyksessä ja tarkastella niitä käytännöllisen teologian kautta siihen, miten New Wine perheeseen kuuluvat seurakunnat arvoja toteuttavat. Uskontososiologiassa käytetty uskonnon funktion ja performanssin erottelu voisi toimia tässä yhtenä teoreettisena viitekehyksenä. Oma

---

¹²⁹ Stark & Bainbridge 1985, 2.

¹³⁰ Cherry & Ebaugh 2014, 37.

tutkimusaiheensa voisi olla liikkeen rutinoitumisen tarkastelu, jota tämä tutkielma ei onnistunut yrityksestä huolimatta kunnolla saavuttamaan.

Rutinoituminen on tyypillinen ilmiö mille tahansa liikkeelle. Siinä alkuvaiheessa koettu karisma mukautuu ympäröivään todellisuuteen ja osaksi olemassa olevia organisaatioita. Suomen New Wine -liike on alusta pitäen pyrkinyt olemaan osa vakiintuneita kirkollisia rakenteita, ei erottautumaan niistä omakseen. Mikään liikehdintä ei ole immuuni rutinoitumiselle. Yksi tekijä, joka nousi esiin haastatteluissa, oli kesätapahtumien painopisteiden muuttuminen. Alkuaikoina oli teemana ollut vahvemmin Pyhä Henki ja armolahjat, niin kuin karismaattisen uudistusliikkeen luonteeseen hyvin sopii. Osoittaako kesätapahtumien teemojen muutos karisman heikentymistä, ei selvinnyt tämän tutkimuksen valossa, vaan vaatisi tarkempaa perehtymistä. Osallistujamäärältään tapahtuma ei ole vähentynyt vaan ollut hienoisessa kasvussa. Suomen New Wine -liike on vielä kohtuullisen nuori, joskin ensimmäiseen johtoryhmään kuuluneita on jo siirtynyt eläkkeelle tai ajasta ikuisuuteen. Vastuuta on siirretty nuoremmalle sukupolvelle, jonka toivotaan ylläpitävän liikkeen elinvoimaisuutta tai muotoilevan sen uudelleen tähän aikaan sopivammaksi. Liike ei ole Suomessa vielä kovin tunnettu, eikä sitä ole käsitelty erikseen Kirkon nelivuotiskertomuksissa, vaan ilmeisesti osana muuta kirkon parissa vaikuttavaa karismaattisuutta. Kriittisen massan tietoisuuden saavuttaminen vaikuttanee siihen, alkaako liike hiipua, vai pysykö se hengissä ja tuomassa uutta viiniä seurakuntiin.

Lähde- ja kirjallisuusluettelo

Lähteet ja apuneuvot

Haastattelut, tekijän hallussa.

Kankkunen, S. (2018). *Selvitys Vapaakirkon hallitukselle New Wine -liikkeestä*. Saatu tutkimuskäyttöön, julkaisematon. Suomen Vapaakirkon hallituksen hallussa.

Karttunen, t. (2017). Suomen ekumeeninen neuvosto. *Tomi Karttunen: Ekumenia Suomessa*. http://www.ekumenia.fi/ekumenian_tietopankki/tomi_karttunen_ekumenia_suomessa/ (luettu 14.1.2020).

Kirkon koulutuskeskus (2020). *Vastuunkantajaretriitti 2020*. <https://koulutuskalenteri.evli.fi/vastuunkantajaretriitti-2020/> (luettu 17.1.2020).

Luoto, V. (2008). Suomen ekumeeninen neuvosto. *Valtter Luoto: Kristittyjen yhteys ja ekumenia*. Julkaistu Ristin Voitto -lehdessä 9/2008. http://www.ekumenia.fi/ekumenian_tietopankki/kristittyjen_yhteys_ja_ekumenia/ (luettu 14.1.2020).

New Wine (2019). *Our Story*. <https://www.new-wine.org/about> (luettu 16.1.2020).

New Wine Finland (2020a). *Arvomme*. <https://newwine.fi/nwfinland/> (luettu 16.1.2020).

New Wine Finland (2020b). *New Wine on perheyhteyttä*. <https://newwine.fi/jasenyys-yhdistys/> (luettu 16.1.2020).

Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.

SVL 14.11.2018. Suomen Viikkolehti. Lahtinen, H.: *Allianssilikehdintä oli kannatettava asia, mutta ei sen varaan voinut seurakuntaelämää rakentaa*.

Swedberg, R. & Agevall, O. (2005). *The Max Weber dictionary: Key words and central concepts*. Stanford, CA.: Stanford Social Sciences.

Tiedote 11.6.2018. <http://31.217.192.177/~newwinef/wp-content/uploads/2019/01/Tiedote-11.6.2018.pdf> (luettu 3.1.2020).

Kirjallisuus

Agadjanian, A. (2012). Evangelical, Pentecostal and Charismatic Churches in Latin America and Eastern Europe: An Introduction. *Religion, State and Society*, 40(1), pp. 3-10.

Anderson, A. (2004). *An introduction to Pentecostalism: Global charismatic Christianity*. Cambridge; New York: New York: Cambridge University Press.

Anderson, A. (2010). *Studying global Pentecostalism: Theories and methods*. Berkeley: University of California Press.

- Anderson, A. (2013). *To the ends of the earth: Pentecostalism and the transformation of world Christianity*. New York: Oxford University Press.
- Berger, P. (1999). Desecularization of the World: A Global Overview. Teoksessa An-Na'im, A., Berger, P. L., Davie, G., Martin, D., Sacks, J., Weigel, G. & Weiming, T. (1999). *The desecularization of the world: Resurgent religion and world politics*. Washington, D.C.: Ethics and Public Policy Center.
- Beyer, P. (2000). *Religion and globalization*. London, U.K. ; Thousand Oaks, Calif.: Sage.
- Björk, D. (2008). *Nytt vin och gamla säckar: Församlingsförnyelse inom Church of England*. Åbo: Åbo Akademi.
- Brown, C. G. (2012). *Testing prayer: Science and healing*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Cherry, S. M. & Ebaugh, H. R. F. (2014). *Global religious movements across borders: Sacred service*. Surrey, England ; Burlington, Vermont: Ashgate.
- Davie, G. (2002). *Europe - The Exceptional Case: Parameters of Faith in the Modern World*. London: Darton, Longman and Todd.
- Davie, G., & Association of Religion Data Archives. (2011). *Thinking sociologically about religion: A step change in the debate?*. University Park, Pa.: The Association of Religion Data Archives.
- Dobbelaere, K. (2002). *Secularization: An analysis at three levels*. Bruxelles: Peter Lang.
- El Gamal, A. A. & Kim, Y. (2011). *Network information theory*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Everton, S. (2015). Networks and religion: Ties that bind, loose, build up, and tear down. *Journal of Social Structure*, 16.
- Francis, L. J. & Turton, D. W. (2002) Are charismatic clergy more satisfied with their ministry? A study among male parochial clergy in the Church of England, *Mental Health, Religion & Culture*, 5:2, 135-142, DOI: [10.1080/13674670210144086](https://doi.org/10.1080/13674670210144086)
- Furseth, I. & Repstad, P. (2006). *An introduction to the sociology of religion: Classical and contemporary perspectives*. Aldershot, England ; Burlington, VT: Ashgate.
- Hannikainen, P. (2020). Changing values and religiosity: the case of the emerging Community movement in the Evangelical-Lutheran Church of Finland, *Journal of Beliefs & Values*, DOI: [10.1080/13617672.2020.1736970](https://doi.org/10.1080/13617672.2020.1736970)
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2008). *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2009). *Tutki ja kirjoita*. 15. uud. p. Helsinki: Tammi.

- Hollenweger, W. J. (1997). *Pentecostalism: Origins and developments worldwide*. Peabody, MA: Hendrickson Publ.
- Hunt, S. (2004). *The Alpha Enterprise: Evangelism in a post-Christian era*. Aldershot, Hants, England : Burlington, VT: Ashgate Pub. Co.
- Hytönen, M. (2004). *Kirkko muutosten keskellä: Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2000-2003*. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Inglehart, R. 2018, The End of Secularization? Teoksessa *Cultural Evolution: People's Motivations are Changing, and Reshaping the World*, toim. R. Inglehart, Cambridge University Press, Cambridge.
- Jenkins, P. (2011). *The next Christendom: The coming of global Christianity* (3rd ed.). Oxford; New York: Oxford University Press.
- Jindra, I. W. (2014). *A New Model of Religious Conversion: Beyond Network Theory and Social Constructivism*. Leiden: BRILL.
- Kattainen, J. (2016). *Heterarkkisen verkostoyhteistyön johtamistarpeet verkoston muotoutumisvaiheessa*. Lappeenranta: Lappeenranta University of Technology.
- Ketola, K., Niemelä, K., Palmu, H. & Salomäki, H. (2012). *Haastettu kirkko: Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008-2011*. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Ketola, K. (2016). *Osallistuva luterilaisuus: Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2012-2015: tutkimus kirkosta ja suomalaisista*. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Kirkon tutkimuskeskus (2016). *Kirkon työntekijöiden ja luottamushenkilöiden profiilit*. <https://www.kirkontutkimuskeskus.fi/viz?id=64> (luettu 21.11.2017).
- Mantsinen, T. T. (2018). The Finnish Pentecostal Movement: An Analysis of Internal Struggle as a Process of Habitual Division. Moberg, J. (toim.), *Charismatic Christianity in Finland, Norway, and Sweden: Case Studies in Historical and Contemporary Developments*. Palgrave Macmillan, 109-136.
- McGrath, A. E. (2015). *Christianity: An introduction* (Third edition.). Chichester, England ; Malden, Massachusetts: Wiley Blackwell.
- McGuire, M. B. (2002). *Religion: The social context* (5. ed.). Belmont, CA: Wadsworth.
- Metsämuuronen, J. (2002). *Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä*. Helsinki: International Methelp.
- Meyer, Birgit 2010. Pentecostalism and Globalization. Teoksessa *Studying Global Pentecostalism: Theories and Methods*, Allan Anderson, Michael Bergunder, Andre F. Droogers and Cornelis van der Laan (eds.), 113–130. Bergeley: University of California Press.

Monikasvoinen kirkko: Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2004-2007 (2008). Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.

Niemelä, K. (2014). *Kutsumusta, auttamista ja itsensä toteuttamista: Pappien ja kanttorien suhde työhön, työhyvinvointi ja suhtautuminen ajankohtaisiin kysymyksiin kirkon akateemisten jäsenkyselyssä 2014*. [Tampere]: Kirkon tutkimuskeskus.

Pew Research Center (2016). Global Religious Futures Project. *World Christian Population*. <http://www.globalreligiousfutures.org/religions/christians> (luettu 3.1.2020).

Robbins, J. (2010). Anthropology of Religion. Anderson, A. (toim.). Teoksessa *Studying global Pentecostalism: Theories and methods*. Berkeley: University of California Press.

Ruohomäki, J. (2014). *Suomen helluntailiikkeen synty, leviäminen ja yhteisönmuodostus 1907-1922*. Keuruu: Aikamedia.

Salomäki, H. (2010). *Herätysliikkeisiin sitoutuminen ja osallistuminen*. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.

St Andrew's Chorleywood (2016). *Parish Profile 2016*. <https://www.stalbans.anglican.org/wp-content/uploads/St-Andrew-Chorleywood-Parish-Profile.pdf> (luettu 19.1.2020).

Stark, R. & Bainbridge, W. S. (1985). *The future of religion: Secularization, revival and cult formation*. Berkeley: University of California Press.

Suomen Helluntaikirkko (s.a.). *Helluntaikirkon jäsenmäärä*. https://www.suomenhelluntaikirkko.fi/info/tietoja_suomen_helluntaikirkosta/suomen_helluntaikirkon_jasenmaara (luettu 3.1.2020).

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.

Uskonnot Suomessa -hanke (s.a.). *Helluntailaisuus*. <http://www.uskonnot.fi/uskonnot/view.php?religionId=28> (luettu 18.12.2017).

Versteeg, P. (2008). *Renewing Time. Charismatic Renewal in a Conservative Reformed Church*. Vries, H. d. (toim.) *Religion: Beyond a concept*. New York: Fordham University Press.

Walker, A. (2000). *Helluntailaisuus ja karismaattinen kristillisyyt*. Teoksessa Annala, P., Järveläinen, P., McGrath, A. E., Norja, S., Saarelma, A. & Sammalkorpi-Soini, K. (2000). *Modernin teologian ensyklopedia*. Helsinki: Kirjapaja.

Weber, M. (1965). *The sociology of religion*. London: Methuen.

Westerbeek, R. (s.a.). PhD Research. *Ronald Westerbeek*. <http://ronaldwesterbeek7.blogspot.fi/p/research.html?m=0> (luettu 3.1.2020).

Ziebertz, H. & Riegel, U. (2010). Europe: A Post-secular Society? *International Journal of Practical Theology*, 13(2), pp. 293-308.

Liite 1. Teemahaastattelurunko

Taustatiedot:

- Ikä
- Tehtävä
- Sukupuoli
- Miten pitkään olet ollut mukana New Winessa?

1. New Wine -liikkeeseen tuleminen

Milloin ja miten tutustuit New Winen toimintaan?

Kuvaile, mikä tai millainen oli tuolloin kristillinen vakaumuksesi.

Miksi tulit ja jäit New Wineen?

Millä tavoin olet ollut mukana New Winen toiminnassa?

2. New Wine -liikkeen vaikutus elämään ja työhön

Miten New Wine -liike on muuttanut elämääsi?

Mitä uutta sen kautta on tullut?

Mitä on jäänyt pois?

Mitä se on antanut elämään?

Onko liikkeen kautta saamasi anti pysynyt samana (alkuhuuma/latistuminen)?

Kuvaile, miten New Wine on vaikuttanut identiteettiisi kristittynä.

Kuvaile, miten New Wine on vaikuttanut työhösi.

3. Tulevaisuuden näkymiä New Wine -liikkeen parissa

Kuvaile, miten New Wine on vaikuttanut siihen, millaisen haluaisit työsi olevan?

Mihin suuntaan koet, että New Wine -liikkeessä mukana oleminen kutsuu sinua?

Mikä unelma sinulla on, millaiseksi New Wine Suomessa muotoutuisi?

Mitä muuta haluaisit vielä sanoa?